

Světlik

svět libereckých knihoven

hách po odpadnutí vod první suchá země i na temeni Ještěda.
na, usedají do stínu platanů a jejich urputné vzezření se stává mírným.
jí nazdařbůh. Být básníkem, to není jenom tak.
Oh, moje Mañon! Slunko bylo u samého západu a svatojánnští broučci vstávali.
to be done. Byl pozdní večer – první máj, večerní máj – byl lásky čas.
der Fall ist.
v?

Po prázdninách

Podzimní měsíce v knihovnách jsou vždy poněkud hektické a ve znamení usilovné práce. Po pravdě řečeno, i když si mnozí uživatelé myslí, že během prázdnin se knihovny zavřou a všichni pracovníci si užívají dovolenou, není tomu tak. V knihovnách se maluje, uklízí, smejí a také se dělají činnosti, které v běžném provozu nejsou možné. O revizi částí fondu v Krajské vědecké knihovně si můžete přečíst uvnitř čísla, ale to není jediná odborná činnost – probíhá také inventura čtenářských registračních karet nebo přesuny knižního fondu ve skladu... aneb kam se všemi těmi knihami? Mnohdy je to logistický oříšek, neboť je nutno promyslet stěhování tak, aby se zbytečně netahaly poměrně těžké balíky novin a časopisů sem a tam (i ve skladu totiž pracují křehké ženy), ale vše šlo jako po másle. Když jsem u té logistiky, v červnových dnech nám firma Schenker dovezla gratis knižní dar z Treviru a zhostila se této úlohy výborně – téměř dvě tuny knih s geografickou tematikou jsou v našich skladech a zpracovávají se pro čtenáře. Děkujeme.

Novinky z regionu: Knihovna Antonína Marka v Turnově dle slov pana ředitele přes prázdniny vylepšila své prostory, v podstatě svépomocí. Jak to nyní v turnovské knihovně vypadá, se budete moci dočíst v příštím čísle Světliku. Knihovna v Semilech vstupuje do října s novou paní ředitelkou a Městská knihovna v České Lípě jako metodické centrum okresu slaví významné úspěchy – obec Prysk se umístila v celostátní soutěži Vesnice roku na druhém místě a knihovna v Novinách pod Ralskem je nominována na ocenění Knihovna roku, které každoročně uděluje Ministerstvo kultury. Gratulujeme!

Září je za námi a knihovny se chystají na Týden knihoven. Celostátní kampaň na podporu čtenářství není tak mediálně známá jako Březen, měsíc čtenářů. Přesto věříme, že knihovny Libereckého kraje se během prvních říjnových dnů postarají o pestrý program pro své uživatele a návštěvníky. Naše knihovna chystá například módní přehlídku v duchu retro módy, tedy průřez módními styly od pravěku do současnosti. Modelkami budou studentky Střední průmyslové školy textilní v Liberci. Kromě toho čeká naše čtenáře i oblíbená amnestie (tedy možnost vrácení výpůjček bez upomínek), ale také významná akce Kruhu autorů Libereckého kraje – křest Kalmanachu – o něm opět více v dnešním čísle.

Od září je možné využít v naší knihovně tzv. rodinnou registraci, každý rodič, který má svou průkazku, může svému dítěti zařídit čtenářskou legitimaci zdarma. Věříme, že se nám tímto krokem podaří získat více dětských čtenářů a motivovat více rodin ke společnému čtení a k návštěvě knihovny. Zároveň vycházíme vstříc seniorům s nabídkou nově koncipovaných kurzů, ale i s možností využít slevy s použitím Senior pasu.

26. říjen 2016 bude ve znamení zahájení provozu Centrálního portálu knihoven, společného informačního a vyhledávacího nástroje knihoven České republiky. Informace o CPK a portál samotný najdete na webové stránce www.knihovny.cz. Centrální portál knihoven by měl do budoucna sloužit nejen k vyhledávání publikací v celé ČR, ale později i pro účely meziknihovní výpůjční služby.

Přeji všem pěkný podzim s našimi knihovnami!

Mgr. Blanka Konvalinková

Obsah

SVĚT libereckých knihoven.....	2
<i>Z knihovny</i>	<i>2</i>
<i>W jako Wi-Fi.....</i>	<i>2</i>
<i>Liberec – Trevír – 800 km</i>	<i>3</i>
<i>Cena českých knihovníků pro Jaroslava Starcovou</i>	<i>4</i>
<i>Co se děje, když má knihovna zavřeno.....</i>	<i>5</i>
<i>Krátce z knihovny.....</i>	<i>6</i>
<i>Moderní Senior</i>	<i>8</i>
<i>Akce v knihovně</i>	<i>9</i>
<i>Knihovna na pláži</i>	<i>9</i>
<i>SLAM POETRY = (Slamer + (mikrofon)) x diváci.....</i>	<i>10</i>
<i>Srpen 68 v Liberci</i>	<i>12</i>
<i>Z regionu</i>	<i>13</i>
<i>Diplom za moderní knihovnické a informační služby v soutěži Vesnice roku Libereckého kraje 2016</i>	<i>13</i>
Svět hravých věd	16
<i>Neproveditelné?.....</i>	<i>16</i>
Svět veletrhů a soutěží	16
<i>Máj – měsíc poezie.....</i>	<i>16</i>
<i>Opouštění aneb Literární Varnsdorf 2016.....</i>	<i>17</i>
SVĚT souvislostí	20
<i>J. Sýkora: Vzpomínky a deník z 2. světové války (2).....</i>	<i>20</i>
SVĚT libereckých autorů.....	28
<i>Irena Eliášová: Povídky</i>	<i>28</i>
<i>E. Wiener: Čarovětník.....</i>	<i>32</i>
<i>O. Hejnic: Sifon, Věda a jejich lásky.....</i>	<i>34</i>
<i>S. Kubín: Z knížky „Dopisy člověku Nathanielovi“</i>	<i>37</i>
SVĚT kritického myšlení.....	41
<i>O. Hejnic: Thais Julese Masseneta</i>	<i>41</i>
<i>M. Hrabal: CD 100 let trampingu</i>	<i>42</i>
<i>J. Tichý: Arabské číslice tu nechceme!!!</i>	<i>44</i>
<i>M. Pospíšilová: Fiktivní školy, které najdete v knihách</i>	<i>44</i>
<i>O. Hejnic: Poprask na laguně</i>	<i>46</i>
SVĚT Kruhu autorů Liberecka.....	48
<i>Vychází desáté číslo Kalmanachu, možná poslední</i>	<i>48</i>

Redakční rada:

Marek Sekyra [KAL]

Blanka Konvalinková, Jaroslava Starcová, Libor Schiffner [KVK]

Vydává Krajská vědecká knihovna v Liberci [KVK] spolu s Kruhem autorů Liberecka [KAL] jako účelový tisk.
Tiskárna RUCH s. r. o., www.ruch.cz

Evid. č. MK ČR 14407 ISSN 1214 - 2751

Z knihovny

W jako Wi-Fi

U nás v knihovně se můžete bezplatně připojit k naší Wi-Fi s názvem „KVKLiberec“.

Ve vstupní hale a ve Studijní knihovně Krajské vědecké knihovny v Liberci se nachází přístupové body bezdrátového připojení k Internetu (Wi-Fi)

umožňující přístup na internet. Komunikace je nešifrovaná, tedy odposlouchatelná. Tudíž nedoporučujeme přes Wi-Fi síť odesílat citlivá osobní data, provádět bankovní transakce nebo jiné platby, kde zadáváte číslo vaší platební karty.

Existují aplikace pro mobilní telefony, ve kterých se vytvoří proxy VPN server, kde komunikace proudí přes jiný bezpečný server šifrovaně, a v tu chvíli je komunikace bezpečná.

Dnes už snad všechna zařízení, která se běžně prodávají, mají k dispozici Wi-Fi, jsou to jak mobilní telefony, tablety, čtečky, notebooky nebo například chytré hodinky. Běžně dostupná síť pro návštěvníky s názvem „KVK-Liberec“ je rychlostně omezená na 1 Mbps. A nemusí zde fungovat nějaké protokoly, na které jste zvyklí například z domova kvůli bezpečnosti. Může to být například e-mail, kde využíváte klienta přes port 25, a jiné služby, které neběží pro běžný port určený pro internet. Pro pronajímatele, kteří potřebují větší rychlost, poskytujeme rychlejší, stabilní a šifrovanou Wi-Fi síť.

Využití internetu v prostorách knihovny se řídí směnicí „Pravidla pro využívání výpočetní techniky a Internetu“, která tvoří přílohu č. 6 Knihovního řádu. Jsou zde zakázány a blokovány vybrané stránky s pornografickou tematikou a také nelegální portály pro stahování takzvané warez. Dnes oblíbené torrenty jsou u nás také blokovány.

Miroslav Filanda

Liberec – Trevír – 800 km

Krajská vědecká knihovna v Liberci získala z pozůstalosti německého profesora geografie Waltera Sperlinga z Trevíru, člena Collegia Carolina a významného znalce Československa a naší geografie, část jeho soukromé knihovny. Jedná se asi o 1 700 svazků naučných publikací, převážně knih z oblasti německé vlastivědy a geografie, životopisy německých osobností a příručkových děl.

Pan profesor se už v roce 2004 rozhodl odkázat část své knihovny jako budoucí dar naší knihovně. Proč zrovna liberecké knihovně? Už za dob studií se pan profesor setkal s několika učiteli, kteří pocházeli z Liberce a okolí, a i díky nim se začal zajímat o česko-německé vztahy a chtěl se zasadit o vzájemné smíření a společnou

budoucnost v míru. Když se dozvěděl o naší knihovně, „Stavbě smíření“, bylo mu jasné, že to je správné místo pro uchování jeho několik desetiletí budované soukromé knihovny.

Původně jsme počítali s tím, že dopravu do Čech zajistí německá strana, ale nakonec jsme si museli transport objemného a těžkého nákladu obstarat sami. Dopravy se formou sponzorského daru ujala velmi laskavě spediční firma DB Schenker. Nebyl to jednoduchý úkol, protože objem knih nebylo možné předem přesně odhadnout. Dali jsme hlavy dohromady, pan Bacílek z DB Schenker s námi probral všechny detaily, naše dotazy, přidal pár praktických rad a v krátkém čase se nám podařilo v součinnosti s paní Sperlingovou, vdovou po panu profesorovi,

převoz knih na červen 2016 naplánovat. Pak už jsme jen s lehkou nervozitou očekávali, jak to všechno dopadne, protože jsme s převozem knih na takovou vzdálenost neměli zkušenosti.

Nejdříve se na cestu vydaly prázdné přepravky. Během dvou dnů od nabládky v Liberci už stály připravené v Trevíru. Na cestu se tedy vydali i dva zaměstnanci knihovny. Po dlouhé cestě a noci strávené v autobusu je čekalo nakládání knih z polic do přepravek a jejich vynášení na připravené palety dodané firmou DB Schenker.

Knihovníci pokračovali i další den a krátce před polednem přijelo nákladní auto DB Schenker, které náklad odvezlo a knihy konečně putovaly do Liberce.

Během tří dnů knižní dar dorazil do knihovny, kde už ho očekávala mužská část zaměstnanců knihovny, která celkem 100 přepravek s knihami po vykládce odvezla do skladu. Knihy tam nyní čekají na zpracování, po kterém budou k dispozici uživatelům.

Děkujeme firmě DB Schenker za výbornou spolupráci a podporu knihovny, při každém jednání s jejími zaměstnanci jsme se setkali s nevšední ochotou a přátelským přístupem.

Věra Severová
Blanka Konvalinková

Cena českých knihovníků pro Jaroslavu Starcovou

Na valné hromadě Svazu knihovníků a informačních pracovníků 14.–16. 6. v Hradci Králové byla udělena Cena českých knihovníků naší kolegyni, krajské metodičce, paní Jaroslavě Starcové, která byla vybrána z mnoha nominací

a dostala se mezi pět osobností, které byly v letošním roce oceněny a vstoupily tak do pomyslné knihovnické „Síně slávy“. Knihovnickou cenu uděluje výkonný výbor SKIP knihovníkům a informačním pracovníkům za dlouholetou vynikající činnost v oboru knihovnictví. Jaroslava Starcová vystudovala střední knihovnickou školu a do tehdejší Státní vědecké knihovny v Liberci nastoupila 1. 9. 1981. Pracovala několik let jako vedoucí úseku poboček, od r. 2003 pak jako vedoucí oddělení regionálního knihovnictví. Ve funkci krajské metodičky Krajské vědecké knihovny v Liberci pracuje od

roku 2008 doposud. Od středoškolských studií je tedy věrná knihovnické profesi i liberecké knihovně, kde ji všichni, včetně vedení knihovny, vnímají jako velmi aktivní, svědomitou a pečlivou pracovníci, která při své práci umí aktivně využívat technologické novinky a navíc je organizačně velmi schopná. V Krajské vědecké knihovně se zabývá nejenom běžnou činností metodika (plány činnosti, statistiky, koordinace regionálního knihovnictví, atd.), ale organizuje i vzdělávací aktivity pro knihovníky regionu a je činná i v sekci SDRUK pro regionální funkce (přednášela na několika metodických seminářích). Je aktivní ve vzdělávacích projektech a aktivitách organizovaných SKIPem, svými zkušenostmi přispívá k dobrému chodu liberecké knihovny a regionálního knihovnictví. Svoji odbornost a vysokou profesionalitu zúročuje také jako členka komise pro Vesnici roku Libereckého kraje. Členkou SKIP je od 9. 7. 1990, je dlouholetou členkou regionálního výboru a od roku 2002 vykonává funkci hospodárky regionální organizace. Jarku Starcovou známe všichni jako mimořádně přátelskou duši, která silně vnímá problémy

ostatních a jejíž ochota druhému pomoci je mimořádná. K tomu všemu ještě třeba zdůraznit, že je pilířem regionální organizace SKIP 07, pro kterou

neúnavně a nezištně pracuje více než dvě desetiletí, je organizátorem celé řady regionálních skipových projektů, akcí a aktivit.

SKIP

Co se děje, když má knihovna zavřeno

Pozorný návštěvník si zajisté již všiml, že knihovna má každým rokem po určitý čas nekompromisně zavřeno.

Jelikož tyto dny „volná“ připadají s železnou pravidelností na některý z letních měsíců, nabízí se velké množství aktivit, které by bylo možné

podniknout. Opalování na pláži, cachetání ve vodě, horská turistika či příjemný relax na chatě – tak přesně tomuhle se ovšem drtivá většina zaměstnanců v tomto období nevěnuje.

Na práci totiž mají něco docela jiného...

Hlavním dějištěm se místo půjčoven stává sklad. Jindy tiché prostory rozeznívá dusot několika desítek nohou. Sem tam se přidá cinkot výtahu, který nestíhá vozit jednoho knihovníka za

druhým, takže se začínají tvořit hadovité fronty zaměstnanců. Čas od času se ozve skřípění koleček, následuje tupý náraz do stěny – to jen kolega či kolegyně neuhlídali rychlost svého plně naloženého vozíku knih.

Ani kancelářské prostory nezůstávají bez využití. Kromě automatu s kávou se nepostradatelnými pomocníky stávají snímače čárových kódů. Po zvukové stránce knihovna připomíná spíš supermarket a z všudypřítomného pípnání začínají jít brzy uši kolem. Svě si užijí rovněž oči, které si po skončení několikahodinové pracovní doby musí zaměstnanci vracet z obrazovek monitorů zpátky do hlavy.

Jelikož se revíze každoročně odehrává ve znamení „pečlivě, rychle a zběsile“, ani letos tomu nebylo jinak. Výsledkem je padesát tisíc zveřejdovaných svazků, které jen čekají, až se na ně přestane prášit – až si je vypůjčíte.

Monika Pospíšilová

Krátce z knihovny

Slevy pro rodiny s dětmi a seniory

Rodinám s dětmi do 15 let nově nabízíme zajímavou slevu. Rodič, který má platnou registraci, může zdarma zaregistrovat jedno dítě. Tuto slevu pak může využít každý rok až do 15 let věku dítěte. Rodina se dvěma dětmi tak může ročně ušetřit 100 Kč. Novinku nabízíme

také pro seniory – držitelé průkazu Senior Pas mohou uplatnit slevu 20% na roční poplatek.

Vrátko k muzice v novém

Po prázdninách Vás opět zve-me do království, které se odemyká houslovým klíčem – do světa pohádek, písniček a říkanek. Pořad Vrátko k muzice Vám představíme v novém provedení a s novou lektorkou. Na každý měsíc jsme pro Vás vybrali

hezkou dětskou knížku – na její motivy pak budou děti zpívat, tancovat a muzicírovat. V září se děti setkaly se Cvrčkem a mravenci. V dalších měsících se budeme setkávat nad knihami Pohádkový dědeček (E. Petiška), Anička a flétnička (E. Petiška) nebo Pohádkový zvoneček (J. Semelková).

Léto s knihovnou u vody

V létě se s námi naši čtenáři mohli každé úterý setkávat na liberecké přehradě, kde jsme nabízeli knihy

a časopisy pro zpestření chvil odpočinku a slunění. I když se nám počasí občas snažilo naše setkávání se čtenáři překazit, letošní „zkoušební“

ročník se povedl. Kdo nás na přehradě nezastihl, může se těšit na příští rok – nebudeme tam chybět.

Změna otevírací doby na pobočkách

Od 1. září 2016 dochází k úpravám otevírací doby na pobočkách Kunratická a Machnín. Na Kunratické bude nově otevřeno v pondělí 9–12 h. a 13–17.30 h., ve středu 12–17.30 h. a ve čtvrtek 9–12 h. a 13–16 h. Pobočku Machnín můžete nově navštívit pouze v pondělí od 11 do 17 h.

Těší nás zájem o knihovnu

10. srpna 2016 jsme po více než týdenním uzavření opět otevřeli knihovnu pro veřejnost. V průběhu dne si naši čtenáři vypůjčili 4 836 dokumentů, vráceno bylo 4 539 dokumentů! Jsme rádi, že o služby knihovny je stále zájem, a že k nám čtenáři stále rádi chodí.

Nová knihovní kavárna

Víte, že od 1. září 2016 v knihovně funguje nová kavárna? Těšit se můžete na výtečnou kávu, pestrou nabídku občerstvení, kde nebudou chybět zdravé a regionální produkty. Věříme, že se kavárna stane příjemným místem setkávání a odpočinku, stejně jako netradičním místem pro porady a akce pořádané knihovnou.

redakce

NEBOJTE SE září/říjen/listopad POČÍTAČE A INTERNETU!

Balíček pěti lekcí: **Základy internetu, praktický internet, e-mail, word, opakovací lekce** (1 lekce – 90 min.).

Termín: 5x v měsíci vždy od 10.00 hod., termíny se dozvíte u pultu Informační služby (482 412 133).

celý balíček 150 Kč

PRACUJEME S FOTOGRAFIEMI

říjen

Jak upravovat a ukládat fotografie za použití běžně dostupných nástrojů.

Požadujeme: minimální znalost ovládání PC.

Přineste si vlastní fotoaparát či mobil a propojovací kabel.

25. 10. a 27. 10. (16.00–18.00 h.)

2 lekce 120 Kč

(kurz bude otevřen pouze při minimální účasti 8 lidí)

MODERNÍ SENIOR

WIKIPEDIE PRO SENIORY

listopad/prosinec

Jak funguje Wikipedie a jak upravovat články či vytvářet nové.

24. 11., 1. 12. a 8. 12. (10.00–11.30 h.)

3 lekce zdarma

FACEBOOK PRO SENIORY

listopad

Jak si založit profil na Facebooku a pracovat s ním.

Je možné navštívit pouze jednu lekci podle vlastního výběru.

3. 11. (10.00–11.30 h.) začátečníci
10. 11. (10.00–11.30 h.) mírně pokročilí

2 lekce zdarma

JAK NA E-KNIHY

prosinec

Jaké typy e-knih nabízíme, co potřebujete pro jejich stahování a čtení.

15. 12. (10.00–11.30 h.)

1 lekce zdarma

aneb **Začít
není nikdy
pozdě**

Všechny semináře probíhají v počítačové učebně, maximální počet účastníků je 14. Přihlásit se můžete kdykoliv u pultu Informační služby ve vstupní hale knihovny.

tel.: 482 412 133
e-mail: is@kvkli.cz

Těšíme se na setkání s Vámi a přejeme spoustu studijních úspěchů.

Krajská vědecká knihovna v Liberci

Akce knihovny

Knihovna na pláži

V rámci letního programu na náměstí Dr. E. Beneše v režii Statutárního města Liberec byla zbudována stylizovaná letní pláž s pískem, palmami, lehátky, slunečníky a barem nabízejícím letní koktejly. Ačkoliv Liberečané nahlíželi na tento počín nejprve trochu s despektem a humorně místo nazývali „kočičí záchůdek“, proběhla zde celá řada zajímavých kulturních akcí. Svou troškou do mlýna vedle dalších institucí dvakrát přispěla i Krajská vědecká knihovna pořadem nazvaným Rozmarné léto s knihovnou (konáno 19. 7. a 16. 8.).

Akce byla pojata jako workshop zaměřený na jevištní čtení, kde se účastníci na krátké ukázkce z vybrané knihy učili

správné intonaci, výslovnosti a rytmicke čteného textu. Knihu si mohl každý vybrat z improvizované knihovničky, jež byla vytvořena speciálně pro tuto příležitost a instalována na pláž pod stylový slunečník. Protože knihovnička mnoha žánrů byla sestavena z vyřazených titulů, které se ve fondu KVK nalézaly ve více exemplářích, mohl si každý za svůj čtenářský výkon odnést domů knihu, že které četl. Těto akce zaměřené především na děti a mládež se nad rámec původního plánu nadšené účastnili i rodiče.

Pro předškolní děti byly hitem zvláště obrázkové Čtyřlístky – osvědčená klasika, která je motivuje k budoucímu čtení. Průvodci obou pořadů byli Jiří

Bartoš Sturz, Lukáš Fogl, Marek Sekyra a Rudolf Krause – všichni pánové ve stylových plážových oděvech Vančurova Rozmarného léta.

Jako dobová pouťová atrakce pro děti byla prezentována mořská panna Růžena (krejčovsky upravená panenka z nápadité dílny Vivien a Malvíny Sekyrových), kterou hlídal nafukovací krokodýl Karel.

Doplněním příjemného letního koloritu byl také doušek domácího šípko-

vého vína, kterým byli někteří dospělí účastníci počastováni. Spokojený výraz našich „plážových čtenářů“ a dětská radost z knih byly příjemnou odměnou pro organizátory.

Atmosféru akcí si můžete připomenout na facebookové stránce Krajské vědecké knihovny nebo televize RTM+ (zprávy 17. 8.) prostřednictvím krátkých videoukázek.

Jiří Bartoš Sturz

SLAM POETRY = (Slamer + (mikrofon)) x diváci

Slam poetry nebo poetry slam je působivý scénický přednes autorské tvorby (často poezie a improvizace) před publikem. Pozor! Nelze zaměňovat s autorským čtením či recitační soutěží! Bohdan Bláhovec – jeden ze současných úspěšných slamerů – vyjádřil definici slamu po svém: „Stát se textem!“

Autoři-performeri se zaměřují na to, CO sdělují a JAK to sdělují. Ideálním případem je výraz, který stojí na pomezí poezie a divadla. Důležitá je přitom hlavně komunikace s diváky. Do hry přichází i mimika, výraz, pohyb,

rytmus i sdělení textu (cit. www.slam-poetry.cz).

Tradice slamu sahá do 80. let 20. století na americký kontinent a za jeho zakladatele je považován Marc Smith. Do českých luhů a hájů jej přivedl začátkem nového století spisovatel a performer Jaromír Konečný, který tuto disciplínu úspěšně provozuje ve své druhé vlasti – v Německu. „Klasiky slamu“ můžete dodnes vidět na různých exhibičních vystoupeních nebo jako moderátory a tahouny regionálních kol (a samozřejmě na YouTube).

Slameři většinou vystupují pod přezdívkami, pokud jste se setkali se jmény Rimmer, Nejhodnější Michal, Anatol Svahilec nebo Lojza Kvádr, asi už víte, o co jde. Ale není to záležitost čistě mužská, také zástupkyně „něžného pohlaví“ to umí pěkně rozbalit (hledej na YouTube např. Barbora nebo Bio Masha) – kontrast jemné dívky a syrového textu dokáže navodit husí kůži a nezřídká i slzy (třeba smíchu) v očích. Na

čelní pozice v našich končinách sice ještě ženy nedosáhly, ale kdo ví, třeba se v Liberci najde nová talentovaná slamerka? Zaslíbení vědí, že se pořádají exhibice i v dubble-slamu nebo funguje tzv. byt-slam, ale to se nás (začátečníků v soutěži) zatím netýká.

Pravidla soutěže jsou jasná: slamer přednáší vlastní text (časové omezení 3 minuty), nesmí používat žádné pomůcky, k dispozici má pouze mikrofon

Ať už seberete odvahu a přihlásíte se do soutěže, nebo přijдете fandit, poslouchat a bavit se, budete mít příležitost

Anatol Svahilec
vítěz celostátní
soutěže 2014

**V sobotu 5. listopadu 2016 v 19.00 hodin
v libereckém Kině Varšava**

Nebo zůstanete do poslední chvíle utajen(a) a do klání vstoupíte jako „černý kůň“? Zájemci, slameři, poetové a performativci, improvizátoři a rappeři, kteří chcete svým umem zasáhnout do boje o nejlepšího slamera České republiky 2016, hlase se do soutěžního kola na e-mail: sanetrnikova@kvkli.cz.

Pořádající organizace: Krajská vědecká knihovna v Liberci a Kino Varšava

a snaží se upoutat (textem, výrazem, pohybem) publikum, které může na jeho projev aktivně reagovat – a je dobrým zvykem, že opravdu reaguje, a to jak pochvalně, tak negativně. Dokonce svými projevy může ovlivnit bodování poroty nebo ocenit/vypískat samotného moderátora. Často bývá publikum vyzýváno ke spolupráci: „nadhazuje“ slamerovi slova nebo dokončuje rýmy... V publiku se pak nachází porota (zpravidla náhodně zvolená z diváků), která hodnotí výkony na pódiu prostřednictvím bodů v hodnotě 0–10. Během soutěžního večera proběhnou dvě kola, počítáním získaných bodů se rekrutuje vítěz regionálního kola, který postupuje do kola celostátního a tím do soutěže o mistrovský titul. Celostátní kolo se koná koncem roku v některém z větších měst se slamovou tradicí

(Olomouc, Brno, Praha, Plzeň). Tam už jde o řádnou prestiž!

Regionální kola probíhají v různých městech v Česku. A Liberec by chtěl navázat na slamerskou tradici, která v našem regionu započala v letech 2005–2006, kdy Liberečák Vladimír Vacátko (tehdy student Gymnázia F. X. Šaldy v Liberci) vyhrál nejen regionální, ale následně i celostátní kolo a dodnes je stálíci na slamerské scéně. Navíc se ukázalo, že další Liberečák Petr Hubáček (Kino Varšava) stál se svým tehdejším spolužákem Tomášem Kúsem (dnes Plzeň, organizátor celostátní soutěže SP) u zrodu soutěží slamu v Čechách.

To už je shoda náhod, kterou by bylo škoda nevyužít!

Martina Sanetrníková

Srpen 68 v Liberci

V neděli 21. srpna jsme se sešli v prostorách knihovny a před knihovnou, abychom si připomněli události ze srpna roku 1968 – události, které by neměly být zapomenuty.

Ve vstupní hale byla připravena projekce dokumentu **Liberecká svědectví – jiné osudy**, který ukázal příběhy konkrétních lidí, Liberečanů, v průběhu srpna 1968, a také to, jak tyto zážitky ovlivnily jejich další život. Velmi silné životní příběhy oslovily přítomné všech věkových kategorií, kteří v tichosti a s velkým zájmem sledovali dokument od začátku do konce.

V průběhu odpoledne si také návštěvníci, kterých se sešlo více než čtyřicet, mohli prohlédnout výstavu fotografií dokumentující vpád vojsk Varšavské smlouvy do Liberce. Atmosféru nedělního happeningu pak dokreslilo

hudební vystoupení Hanzi Humhala Dolaka, kytaristy a básníka. V jeho podání zazněly písně Karla Kryla, celé vystoupení bylo zakončeno písní Modlitba pro Martu.

Vzpomínkový happening se konal pod záštitou hejtmana Martina

Půty a s podporou Libereckého kraje v rámci projektu „Rok Václava Havla v Liberci“ realizovaného ve spolupráci nadace MA-MA Foundation a Krajské vědecké knihovny v Liberci.

Dana Petrádová

Z regionu

Diplom za moderní knihovnické a informační služby v soutěži Vesnice roku Libereckého kraje 2016

Soutěž Vesnice roku v Programu obnovy venkova je každoročně vyhlašována již od roku 1995. Ke spoluvyhlašovatelům soutěže patří Svaz knihovníků a informačních pracovníků, členem krajské hodnotící komise

je vždy zástupce regionální organizace SKIP Libereckého kraje.

V červnu roku 2016 navštívila desetičlenná krajská komise hodnotitelů složená ze zástupců vyhlašovatelů a spoluvyhlašovatelů soutěže Vesnice

H. Maierová, L. Chvojka, I. Cedrychová, A. Losová

roku všech 16 přihlášených obcí. Slavnostní vyhlášení výsledků krajského kola proběhlo 10. srpna 2016 v Prysku. Hlavní cenu – Zlatou stuhu za vítězství v krajském kole převzal Jan Svíták, starosta obce Prysk (okres Česká Lípa). Další významná ocenění obdržely obce: Kruh (okres Semily) – Modrou stuhu za společenský život, Dlouhý Most (okres Liberec) – Bílou stuhu za

činnost mládeže, Tatobity (okres Semily) – Zelenou stuhu za péči o zeleň a životní prostředí, Svijany (okres Liberec) – Oranžovou stuhu za spolupráci obce a zemědělského subjektu. Kromě hlavních ocenění hodnotitelská komise udělila dva diplomy spojené s odměnou 10 000 Kč – Diplom za vzorné vedení obecní kroniky a Diplom za moderní knihovnické a informační služby.

Diplom za moderní knihovnické a informační služby spolu s šekem na 10 000 Kč obdržela obec Zahrádky.

Ocenění převzal z rukou statutární náměstkyně hejtmanky PhDr. Hany Maierové a členky Rady Libereckého kraje Aleny Losové starosta obce Zahrádky Ladislav Chvojka společně s knihovnicí Ivanou Cedrychovou.

Obec Zahrádky leží 6 km jižně od České Lípy, svou velikostí i počtem obyvatel kolem 730 patří ke středně

velkým obcím Českolipska. K návštěvě Zahrádek lákají četné kulturní památky i přírodní zajímavosti. Obec žije bohatým kulturním a společenským životem. Jeho neodmyslitelnou součástí je i Místní knihovna v Zahrádkách. Své služby nabízí v rekonstruovaných prostorách budovy obecního úřadu 12 hodin týdně. Osmdesátka registrovaných čtenářů, z nichž téměř třetinu tvoří děti, si může vybírat z více než 3 300 svazků knih. Knihovní fond je doplňován z prostředků obce, která na nákup nových knih poskytuje pravidelně každým rokem 5 000 Kč a k tomu sama knihovnice ještě získá kolem 5 000 Kč od sponzorů. Pestrou nabídku knih doplňují každoročně dvě stovky novinek z výměnných fondů Městské knihovny v České Lípě. Uživatelům je k dispozici meziknihovní výpůjční služba, návštěvníci mohou v knihovně využívat bezplatný přístup k internetu. Při knihovně pracuje čtenářský klub vedený dobrovolnicemi – maminkami dětí, v němž děti čtou, malují podle knih, hrají hry. Práce čtenářského klubu na téma knihy Uri Orleva *Ostrov v Ptačí ulici* v roce 2015 zvítězila v soutěži Zlaté dítě vyhlášené v rámci prestižní soutěže „Zlatá stuha“. V roce 2015 knihovnu navštívilo 641 návštěvníků a realizovalo se zde 33 kulturních a výchovných akcí pro veřejnost i ve spolupráci se základní a mateřskou školou.

Obec by nemohla obdržet Diplom za moderní knihovnické a informační služby, kdyby její knihovna neposkytovala služby na vysoké odborné úrovni. Jejich základem je vedle kvalitní nabídky knih a výborné práce knihovnice paní Ivany Cedrychové plně

automatizovaný provoz knihovny, katalog přístupný prostřednictvím internetu odkudkoliv 24 hodin denně, 7 dní v týdnu, a vlastní webová stránka knihovny.

Jaroslava Starcová

*členka hodnotitelské komise Vesnice
Libereckého kraje roku 2016*

Svět hravých věd

Neproveditelné?

kresba: Julie Fritzová

Zkuste si tenhle jednoduchý pokus: Posadte se na židli a nohama se opřete tak, že budou kolmo k podlaze čili s pravými úhly v kolenou. A také v klíně mějte pravý úhel (tedy trup také kolmo k podlaze). No a teď zkuste ze židle vstát – ale žádné zasouvání nohou pod židli, a hlavně žádné předklánění! Podařilo se?

A ještě jeden podobný: Zkuste jít podél stěny takovým způsobem, že chodi-

dla (střídavě pravé a levé) kladete těsně ke stěně. Jakpak se vám krácí?

Jak jste asi zjistili, obojí je skutečně neproveditelné.

Proč? Abychom udrželi rovnováhu, musí se těžiště našeho těla nacházet nad plochou vymezenou našimi chodidly. Pokud se těžiště vychýlí a uvedená podmínka nebude splněna, spadneme...

Z. Rakušan

„Máj – měsíc poezie“

Tradiční literární soutěž Máj – měsíc poezie proběhla na jaře letošního roku. V pořadí již dvacátého čtvrtého ročníku se zúčastnilo cekem 50 soutěžících, kteří se utkali ve čtyřech kategoriích. Hlavními porotci byl básník Jiří Žáček a publicistka Jana Patková, za knihovnu mezi soutěžícími vybírala Radka Vojáčková a Dagmar Helšusová.

Slavnostní vyhlášení vítězů proběhlo 2. června v rámci Veletrhu dětské knihy. V příjemném prostředí amfiteátru libereckého kolosea se setkali úspěšní tvůrci od těch nejmenších po nejstarší. Bohužel setkání s básníkem Jiřím Žáčkem muselo být pro nemoc básníka odloženo o den později. O setkání s velikánem naší současné poezie tak mladí

SVĚT VELETRHŮ A SOUTĚŽÍ

nadějní tvůrci nepřišli. V každé kategorii se objevilo pár talentů a věříme, že ve své tvorbě neustanou a budou pokračovat třeba v Literárním klubu.

Výsledky XXIV. ročníku literární soutěže

I. kategorie		(6–9 let)	10 soutěžících
1. místo	Adéla HUDCOVÁ (7 let)	ZŠ Jablonoř, Liberec	Lední medvěd
2. místo	Zuzana PAŽOUTOVÁ (9 let)	ZŠ Vratislavice, Liberec	Než usneš
3. místo	Jakub JÍZDNÝ (8 let)	ZŠ 5. květen, Liberec	Fotbal
Čestné uznání	Kateřina KRIŠTOFOVÁ (8 let)	ZŠ 5. květen, Liberec	O kachně
II./a kategorie		(10–12 let)	10 soutěžících
1. místo	Samira HELLEROVÁ (12 let)	ZŠ a MŠ Hejnice	Pejsek Ťapka
2. místo	Václav CHMELÍK (12 let)	ZŠ a MŠ Hejnice	Bobři
3. místo	Anna BULÍŘOVÁ (11 let)	ZŠ Ještědská, Liberec	Čas
II./b kategorie		(12–14 let)	8 soutěžících
1. místo	Tereza MATÚŠKOVÁ (14 let)	ZŠ a MŠ Stráž pod Ralskem	Pes
III. kategorie		(15–18 let)	10 soutěžících
1. místo	Zuzana MALEČKOVÁ (15 let)	ZŠ Lesní, Liberec	Anděl
2. místo	Barbora KOUCKÁ (16 let)	ZUŠ Liberec	Labyrint

Opouštění aneb Literární Varnsdorf

Obroční literární soutěž pořádaná varnsdorfskou knihovnou dosáhla letos v červnu 12. ročníku. V pátek 17. června se uskutečnil závěrečný program, vyhlášení oceněných a setkání soutěžících s porotci. Zdaleka ne všichni,

kteří si to zasloužili, mohli přijet. Přesto byl sálek knihovny zaplněn. Ukázky z nejlepších soutěžních prací přednesly herečka rumburského DSDK Hana Petrásková a varnsdorfská recitátorská naděje studentka Adéla Pondělíčková, hudbou proložil nevidomý klavírista Ladislav Saifert.

Vedle literárních ukázek stáli za poslech i další příspěvky. Spisovatelka a dramatička Daniela Fischerová (porotkyně prozaické části soutěže) přednesla trefnou hodnotící řeč k soutěži poučnou i pro „nepsavce“, kterou proložila řadou výstižných citátů. Vypůjčím si alespoň jeden z pera Leonida Andrejeva: „Jen skutečně dobrý autor ví, jak špatně píše.“ Básník a literární kritik Ivo Harák (porotce básnické kategorie) na její slova navázal vlídným až pokorným postojem k obtížím stvoření uměleckého díla.

Výsledné hodnocení přineslo pro varnsdorfské skvělou zprávu: jedním ze dvou nejúspěšnějších básníků byl do té doby prakticky neznámý Jaroslav Vraj. Ten se navíc projevil jako

dobry recitátor, takže publikum okusilo v jeho podání i autorské čtení. A já jsem si užíval, že se letos poprvé nemusím vžívat do cizích poetik a mohu jen a jen režirovat a moderovat.

Další dobrou zprávou je almanach nejlepších soutěžních prací, který se knihovně podařilo vydat ke dni závěrečného setkání s autory. Nazval jsem

ho (coby editor) „*Opuštění*“. A najdeme v něm mezi jinými i ukázky prací dvou autorů zdaleka. Krzysztof

Rejmer z Varšavy se naučil česky, aby mohl číst českou literaturu v originále. Aby si ověřil, jak dobře česky umí, napsal básně i povídku v češtině a poslal je do Varnsdorfu. Výtečnou češtinou píše vtipné básničky také Jozef Garan ze slovenské Dobšíně.

Všichni přítomní porotci a porotkyně se po skončení oficiálního programu pokušeletům múz věnovali i osobně v diskusi nad jejich rukopisy. Někteří autoři si večer ještě šli posedět u večere a místního piva Kocour a příjemné bylo, že mnozí (nejen konzumenti Kocoura) se ještě po několika dnech ozývali e-mailem a sdělovali své pocity i poděkování.

A když už o této akci píšu pro knihovnický časopis, poděkuji svým kolegyním, které pomáhaly s almanachem i mimo něj. Tedy knihovnicím, Janě Podskalské (statistika, korespondence), Miroslavě Müllerové (korektury) a Ilo-ně Martinovské (grafická úprava a sazba) a „neknihovnicím“ Šárce Reynvoet (ilustrace), Miroslavě Kubešové (redaktorka). A naprostou novinkou byl zbrusu nový porotce-knihovník (z liberecké KVKLI!), jinak též básník a překladatel Marek Sekyra.

Závěrečnou výsledkovou listinu ponechávám v pořadí, v jakém byli autoři a autorky vyvolávání jménem, tedy vzestupně (některé z cen nebyly uděleny):

Výsledky literární soutěže

KATEGORIE PUBLICISTIKA

Čestná uznání: Jan Kux (*Brno*), Bohumír Procházka (*Jičín*)

KATEGORIE PRÓZA

Čestná uznání: Věra Schmidová (*Olomouc*), Simona Petrů (*Rozhraní*),
Vojtěch Mička (*Osová Bítýška*)
3. cena: Teodor Kravál (*Plzeň*), Eliška Anna Kubičková (*Praha*)
2. cena: Karolína Smolková (*Vizovice*), Bohumír Procházka (*Jičín*),
Tereza Kubalová (*Lysá nad Labem*)

KATEGORIE POEZIE

Čestná uznání: Zdeňka Pospíšilová (*Boskovice*), Martin Koreček (*Chrudim*)
3. cena: Pavlína Kollárová (*Frydek-Místek*)
2. cena: Dana Floriánová (*Kroměříž*), Jaroslav Vraj (*Varnsdorf*)

PS: Almanach *Opouštění* je pro zájemce k dispozici ve varnsdorfské knihovně.

Milan Hrabal

Vzpomínky a deník z 2. světové války (2)

Josef Sýkora

Autor vzpomínek po válce

Na náměstí pod Červenou věží mi přichystala armáda překvapení. Zrána tu nebylo nic, nebo jsem si z jedoucí tramvaje nevšiml. Teď tu stojí „flak“, protiletadlové dělo, pohupuje se tu na šňůrách uvázaný balón a nese uzavírací síť (do ní se asi mají chytit západní letadla), světlomet, radar atd. (K čemu teď radary, vždyť těch nepřátelských pirátů létá tolik, že je i hluchý slyší.) Teď je to jasné, to je den armády, to se musí oslavit! Aby to víc lákalo, je tu vojenská kuchyně, v pojízdných kotlích vaří „Eintopf“ (z jednoho hrnce) a rozdávají i dokonce bez lístků. To byl pro místní zlatý hřeb neděle. Jsou vděční za jediný den sytosti. Nezajímají

je vystavené zbraně po celém náměstí. Fronta dlouhá, snad stovky lidí čekají na tu dobrotu. Jedni s hrnky, ti hladovější dokonce s kýbly. Dostanou-li plný či jen po dně, to nevím. Lituji, domů mám daleko a do klobouku to vzít nelze. Mohl bych nějaký ten potravinový lístek ušetřit.

Po poledni se počasí umoudřilo. Přestože zuří válka, Němci se snaží ze všech sil uklidňovat zázemí pořádáním různých akcí, jen aby se zapomnělo na mizerii života všedního. *Odpoledne jsem byl na „Rossplatz“, (Koňský trh) kde se koná „Jahrsmarkt“ (výroční trh a pouť).* *Při hezkém počasí dnes bylo na jarmarce tisíce lidí, podle mého odhadu 15 až 20 000.* Většinu tvoří starci, ženy, děti a hlavně cizinci. Brebentiví Francouzi, identifikovatelní podle doprovodu zamilovaných děvčat své národnosti. Skupiny Holanďanů, Belgičanů, Ukrajinek v sukních až na zem, italští vojáci, maďarští, a samozřejmě spousta Čechů. Sovětské vojáky a Poláky chybí. Ti nesmí opustit určené prostory. *Všech možných atrakcí a chytáků na peníze spousty. Avšak úplně bez cukrovínek, a to se nám zdá divné, neboť zde opravdu mimo pouťových atrakcí není nic.* Pečivo chybělo také. Nikde ani obyčejný vuřt, ani na lístky. *Hudby a vyvolání je zde*

až hlava bolí. Asi 30 kolotočů je v plném obsazení. Dům hrůzy, té je v poslední době dostatek po celé týdny, ten tu byl zbytečný. Jízda na motocyklech v kouli. To je česká atrakce, tam chybět ne-

Lipsko

smím. Najednou jsem doma, kdesi na Letenské pláni, mezi svými. Motoristé při jízdě hlavou dolů vyvolávají po našem a my, přihlížející Češi, kontrujeme, jsme ve svém živlu: „Sláva, nazdar, ať žijí Češi!“ Přítomní Němci tu jsou v menšině a jen obdivně šeptají.

U řeky (facka, salám)

2. 5. 43 Neděle

Ráno již od půl osmé nás budí formace H. J., pochodují za ind. povyku, působeným (tam-tamy) bubny a někdy i trubači. To bylo ale velmi často, bylo třeba povzbuzovat po Stalingradu pošramocnou bojovou morálku.

Dopoledne courám s Trskem kolem Saale, za pěkného počasí.

Protože **2. května** je neděle, máme zase volný den. Už v půl sedmé táhne kolem našich útvar Hitlerjugend

a indiánským povykem budí poctivé spáče.

Dneska jsem vyměnil Kopřivu za Trska. Ani nevím proč. Jarní slunce vytáhlo dva nasazené Čechy do parku k řece Saale. Sluneční svit stříbřil řeku od betonového mostu klenoucího se přes vodu až do zákruty, kde prudký svah pod Moritzburkem a zoologickou zahradou postavil paprskům hráz, za níž pronikne mnohem později. Hejna, stovky divokých kachen březňáček, tu plula po vodě jako malé parničky a na příchozí milé kačeny pohlížely s důvěrou. Jistě tu měly klid, když muži mířili na jiné cíle. Nebo to bylo množství, které jim dodávalo sebedůvěry? Nevadil jim klapot podrážek po kamenné dlažbě vinoucí se stále těsně kolem řeky. Tam za vodou, tam byl klid úplný. Klikatící se parkové cestičky bez jediného člověka dávaly tušit, kde se asi v době míru scházely dvojice mladých i starší se skotačícími dětmi. Pěšiny přecházely z parku dál do lesních porostů „Heide“. Neširokou a také málo frekventovanou silnici na naší straně ohraničovala stráž jako střecha svažitá, porostlá akáty, javory, jasaný, ale nejčastěji keři černého bezu, pámelníku, tavelníku a mnoha jinými. Kolem silnice bývaly tyhle křoviny zřejmě upravené, a stačí několik let a ze všeho je sotva proniknutelná houština bez jediné pěšiny. Kdo by se také do takového kopce drápal! Také nebylo toho, kdo by se strání ujal.

Jen náš český hovor rušil ranní klid a pak v zákrutu silnice dvojice mládenců v uniformách Hitlerjugend, kráčejících proti nám. Už bych nedovedl vzpomenout na téma našeho hovorů. Já

ty hnědé kluky nebral ani v úvahu. Kolem nikde nikdo.

Jen to dvakrát mlasklo. To byly rány, jak by ne, vždyť je udělal dvaadvacetiletý řeznický tovaryš Franta Trsek, občan zlonický. Počastoval je pořádně. Byl vůbec div, že ti kluci stáli ještě na vlastních nohách, když jim hlavy uhýbaly ke straně. Takové facky jsem neviděl už kolik let.

„Hilfe, hilfe, hilfe,“ se za poklusu těch dvou ozývalo a bylo strání ozvěnou vráceno.

Skočil jsem za Pepíkem do hustých křovin. Kde nešlo naplno běžet, bylo použito i rukou. Zvětralá skaliska se odlamovala a prozrazovala směr našeho útěku, který pak byl snadno poznatelný. Na rukách i v obličeji se objevovaly krvavé škrábance, to šípky zapracovaly. Na nic se nedalo myslet, pryč, jen pryč odtud, a to co nejrychleji. Horní část strání nebyla už tolik hustá, ba i pěšinka se objevila a stále mohutněla, jak návštěvníci rozvalin kdysi ještě mohutného hradu Moritzburku tady vyšlapovali. Tady už se to jinak běželo!

Hrad pustý nás přijal a poskytl kratičký azyl, který byl nutný k vydýchání a upravení se. Pak už jen kolem plotu zoologické zahrady a k zastávce tramvaje.

Teprve na náměstí pod „Červenou věží“ se dalo v klidu posadit na jednu z opuštěných laviček. Město spalo po probdělé noci ve sklepních prostorách, jen občasné kroky žen, většinou ojedinelých, mířily do nedalekého chrámu na ranní bohoslužby. Byly to vdovy po padlých? Nebo šly se modlit za Fühnera a Velkoněmeckou říši? Kdepak, na nic takového jsme nemysleli, měli jsme

ohromnou radost, že jsme díky šťastným okolnostem vyvázli.

„Franto, s tebou není radno chodit, cos' udělal, mohlo nás stát život,“ zhodnotil jsem situaci. Nastalé ticho Franta nepřerušil, jen tramvaj přejela

Lipsko

kolem, několik ženských podpatků zaklapalo po dlažbě náměstí.

„Já jdu domů,“ prohlásil jsem. Franta si snad teprve tady uvědomil možný dosah svého nesmyslného činu. Ten při rozchodu jen řekl: „Já musel, já nemohl jinak.“ S Frantou to byl poslední společný výlet, ten by nás oba dostal do koncentračního tábora.

Přesto jsme zůstali kamarády a nebylo to jen pro výhodu, kterou mi to přinášelo. Žil jsem tu na volné noze, ale ne vždy to bylo jednoduché. Vyžadovalo to sebekázeň, zvláště u potravin, abych vydržel s potravinovými lístky až do konce období. Cokoli sehnat bez lístků tady neměl nikdo z nás šanci. A přeci!

Bylo třeba přejet elektrikou téměř celé město, ale vyplatilo se! V bídě a nedostatku získat celou šišku salámu, a to bez lístků, to byl kup, jaký by mi musel každý závidět. Stačilo počkat, až se zešeří, a pak na periferii, téměř až u továrny na letecké součástky (Siebel Flugzeugwerke), kde ulice byla obestavěna jen po jedné straně, u správné vilky počkat, až se nebude svítit, a u ní do správného okénka opatrně lehce kopnout a pomyslet si zaklínací „stolečku, prostři se.“ Na parapetu byla šiška připravena. Mžikem byla v tašce nebo pod kabátem. Nejbližší elektrika mě pak unášela k domovu.

Někdy bylo třeba chvilku počkat u sousední vily, to když bylo na ulici nebezpečně živo.

Tohle ale žádný pohádkový dědeček nepřipravoval pro stále hladového, na nucené práce ve prospěch Říše nasazeného mladého Čecha. To připravoval Franta, tovaryš řeznický.

Majitel řeznického podniku se kdesi daleko snažil zavést nový pořádek a tak ho musel Franta tady zastoupit. Vynést cokoli nebylo možné ze suterénních dílen. Proto takhle organizovaný odběr. Nebyla-li vhodná příležitost, bylo okno zcela zavřené. Nikdy jsem se nepokoušel o otevření dvakrát. Bylo třeba počkat, někdy i půlhodiny, jindy mi Franta přišel oznámit, že můžu stejné zkusit za chvilku. Celkem tenhle systém nám vycházel déle než dva roky, přesně spočítáno dvacet devětkrát. Stejně jsem se ale naučil jíst chleba tak, že jsem si dal kolečko salámu až na konec, abych se měl na co těšit.

Za každý lístek na kuřivo, říkalo se tabačenka, byla šiška ukradeného

salámu. Takové opatření platilo ovšem jen pro nekuřáka, který měl stěstí a našel takovéhle spojení. To byl tedy onen obchod k nezaplacení a přitom jsme si oba kladli za čest a zásluhu, že nahlodáváme stabilitu Říše velkoněmecké.

Červená sukýnka

Válečné události sem příliš nedoléhaly, jen občasné houkání sirén připomínalo, že nebezpečí bombardování města tu je. Do krytů se mi nikdy moc nechtělo a zvláště pak za noci, kdy v posteli bylo tak mílo. Večere jsem si pořizoval sám, obvykle jen chleba s umělým máslem a čaj. Nejhorší bylo, přišlo-li hlášení náletu na polední dobu. Měl jsem dvě hodiny polední přestávky, ale byl-li hlášen nálet, hostince se zavřely a bylo po obědě.

Tehdy šlo všechno podle předem připraveného aranžmá. Blížilo se poledne a v žaludku jak v opuštěném divadelním sále. Chuť na jídlo byla trvalá, to byla družka nejvěrnější. Copak to bude asi dnes k obědu? To je otázka! Vždyť v restauraci, kde jsem se stravoval, nikdy pořádný výběr nebyl. Eintopf? Ten byl celkem vydatný, alespoň pokud se týkal množství. Jinak brambor a 5 dkg masa nebo i bez, ale kousíček zdravé zeleniny nechyběl téměř nikdy.

Elektrika na „Steintor“ jela bez přerušení, jedu dost daleko. Vrchní číšník Pepík, také nasazený Čech, mě vítal u Zeleného stromu a u našeho stolu už seděl Láďa Šlechtů z Plzně a Miloš Pešků od Pardubic. Drželi mi „Stam“ místo. Obvyklé brambory se zeleninou a plátkem masa, jímž se dalo

prohlédnout na druhou stranu, byly na stole co by dup. Současně však také sířena kvílivě varovala, že nepřátelská letadla se blíží. Spěšně jsme hltali, co na talíři bylo, za trvalého vyhánění z restaurace do krytu. Byli jsme přesvědčeni, že to odnesou jinde, takových poplachů už jsme zažili stovky. Tak jakýpak spěch! Láďa bydlel nedaleko a povídá: „Kluci, pojďte ke mně, já dostal z domova nové gramodesky, to je něco, poslechneme si českou hudbu.“

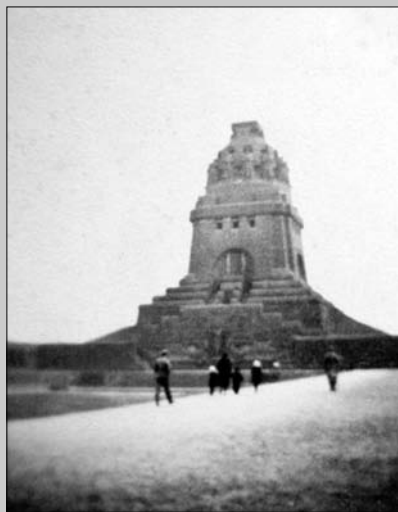
Tohle nešlo odmítnout. Hrname se z restaurace. Zbylé brambory jsem si nabral do novin. Na ulicích panuje obvyklý spěch. Někdo utíká, jiný pokluskává, žena s kočárkem běží vozovkou – stejně teď už nic nejede. Žít se chce všem. Uniformovaný děda od protivzdušné obrany se nás snaží zahnat do krytu. Kam se na nás hrabal, jako draci jsme přeletěli vchod do krytu a ženeme dál až k Láďovu bytu. Kousek naší cestu doprovázelo komentování toho dědy s přilbou na hlavě. Starý Luftschutsmann jen mávne rukou a rezignuje nad pošetilým počínáním těch cizinců. Z hlediska Říše je rozumné dát těmto starcům pravomoc zajišťovat životy obyvatel, protože je snazší a levnější zahnat někoho do krytu, než mu na státní útraty pořádat pohřeb, byť třeba n-té třídy.

Všecko se uklidnilo u gramofonu s klikou. Písnička „Červená sukýnka“ v jásavém valčíkovém rytmu dala zapomenout na celý okolní svět. Naše milá česká hudba a zpěv dokázala dělat divy. Valčík dozněl a bylo samozřejmé, že po tak úspěšné premiéře musí přijít repríza. Sedíme, ani nedutáme, jen Miloš si pohupuje nohou,

aby vychutnal všechno do posledního tónu. Já dojídal studené brambory ušpiněné od tiskařské černi. To vše jen do chvíle, kdy se s námi byt zakolébá jako plachetnice v rozbouřeném moři a rachot a hřmění přehlušilo líbivou melodii. Zahřmělo, vše se s námi zhouplo, okno zařinčelo a prach se začal valit do pokoje. Za oknem, vedoucím na nevelký dvorek, se zatmělo. Teď už nebylo pochyb, že jsme na řadě. Německé „flaky“, protiletadlové kanony, štekaly jako zběsilé, vzduch se stával hmatatelným drobnou vibrací burácejících plně naložených bombardovacích letadel. Kolik jich mohlo být? Sto? Rozhodně víc, tetelení vzduchu to dávalo tušit. Než bys do deseti napočítal, seděli jsme ve sklepe domu připraveni vypustit duši za doprovodu „Červené sukýnky“. Tu sem, samozřejmě, za hermeticky uzavřené kovové dveře slyšet nebylo, ale nám ještě zněla v uších. Jak podivně to kontrastovalo s hlasitým modlením zoufalých Germánek, či pláčem jejich dětí, nebo nadáváním starých dědů na vandalské, bezcítěné a barbarské počínání nepřátel. Byli jsme tu ve zvláštním rozpoložení. O svůj život jsme se přece jen trochu báli, ale ve skrytu duše jsme si přáli pád Říše a konec války. Každý výbuch byl osazenstvem provázen nářkem a kvílením. Na mámu se věšely tři děti. Nejmenší v náručí, do klína jí lezl další a nejstarší v té tmě hledala, kde by se matky přidržela. Jen od jediné svíčky tu bylo trochu světla, ostatní zhasly, převrátily se. My tři Češi jsme ani nepípali, snad v domnění, že bomby nemohou být přeci určeny nám. Vždyť nad námi jsou přece spojenci.

Další detonace a otřesy zachvívaly sklepem, jejich intenzita byla závislá na vzdálenosti dopadu bomb.

Pak i palba protiletadlového dělostřelectva slábla a dal se očekávat konec náletu, jednoho z mnohých, který jsme živi přestáli. Jak je tomu v okolí? Kdo to dostal? Vždyť to bylo tak blíz-

Lipso

ko! Ven se nikomu z nás vyjít nechtělo. Po půlhodinovém čekání jsme se vydali na obhlídku. Ticho jako po bouři. Protiletadlová obrana už byla také tichá, tedy Liberátory (anglické bombardéry) mimo dosah.

Zavládl tedy opět klid a bylo možno dveře otevřít. Náš dům stál! Ale už z chodby v přízemí bylo cítit spaleniště, síru, oheň, střelný prach, dým a mraky prachu. Jak by také ne, vždyť v ulici čtvrtý dům od nás dostal přímý zásah. Zřícené zdivo zasypalo schodiště do sklepa. Kolik je tam pohřbených?

Jsou pohřbeni za živá? To byla otázka, na niž nemohl nikdo dát teď odpověď. Láďův byt byl bez oken, prachu všude jako ve mlýnici, sklo z oken na stole i v posteli. Gramofon poprášen stál na svém místě.

„A teď se jde na oběd, jestli se Zeleňák strom ještě zelená,“ pravil Miloš. Vyběhli jsme na ulici. Za rohem, na dlouhé ulici, je nějaká mela. Požárníci, nebo co to bylo za uniformy, se dobývají do veřejného krytu, od něhož jsme cestou z hostince utekli. Tam, kde stávalo betonové schodiště do veřejného krytu, zela hluboká jáma. Široké schodiště zdemolované, kamenné kvádry tu leží bez ladu a skladu. Lidé vylézají z krytu dírou, zděšení, jako pomatení pobíhají kolem. Kočárek zmizel beze stopy. Každý něco hledá, aniž snad ví co. Nebo snad někoho? Na nákladní auto právě dávají něco zabaleného do prostěradla. Na autě už jich několik je. Dědu nikde nevidíme. Tak tedy dopadli ti, kteří při vyhlášení poplachu poslechli dědu. Jak bychom asi vypadali teď my? Raději ani nepomyslet!

Teprve po odhoukání náletu nás vrchní Pepík zdraví obvyklým „Ahoj, kluci!“ Konečně něco sníme. Zázitek jsme pak zhodnotili lapidárním: „Náhoda je vů!“

Tentokrát jsme se ale rozešli roztrousení prožitkem. Já i Miloš jsme spěchali domů, jak tam asi je. Cesta to byla svízelná. Tu řádl oheň a lidé už hasili, tady ulice zavalena troskami zdí, žeš' to přelézal jako hradby, telefonní i elektrické dráty strhané visely k zemi, tu tekla voda plným proudem, jinde zase bylo třeba přejít hluboký kráter ve vozovce po samém okraji. Tady vylézali

lidé okny ze sklepů, někde už byla natažena prostěradla, aby ukryla hrůzné oběti. Teď poznávali ti, kteří chtěli po svém zavést pořádek v celé Evropě, jak jsou jejich metody zrádné.

Tak asi nebylo pravdivé šuškáni mezi obyvateli Halle, že tohle město nebude bombardováno, že bylo silně komunistické. Dnes to byla snad jen ukázka či zkouška, nebo si tu jen některá letadla ulevovala, než si tu zamířila na nedalekou továrnu „Leunu“ u Merseburku. Tam to dopadlo hůře, také „Buna Werke“ dostaly svůj díl.

Zachráněn z vězení (pro pokus o útěk z Říše)

Jednoho dne po obědě zachrastil klíč v zámku naší cely. „Sykora raus“ ozvalo se ostře. Spoluvězeň odnášející misky po jídle mi za zády strážmistra ukázal, čemuž musel rozumět každý, ať byl jakékoliv národnosti. Naznačil mi bití. Tak se přece dočkám výsledku, ale tohle gesto mi vzalo poslední zbytek odvahy. Schody do prvního poschodí se mi těžko stoupaly, hrdlo se sevřelo, tep zrychlil. Co bude následovat? S velikými obavami vstupuji za strážmistrem do kanceláře, kde proti dveřím seděl u stolu jakýsi nadstrážmistr. V těch jejich distinkcích jsem se nevyznal. Stojím před jeho stolem s bušícím srdcem. Co přijde teď? Obrýlený muž mlčel, záměrně prodlužoval napětí.

Za dveřmi, jimiž jsem vstoupil, cosi zašustilo. Ohlédl jsem se nepatrně a nemohl jsem si představit větší překvapení. Na židli seděl můj zaměstnavatel z Halle Otto Kozlowski. Chtělo

se mi ho pozdravit, ale všechno marné, slovo ze mne nešlo. Byl jsem připraven na něco zcela jiného. Krev bušila do spánků a já tu stál bez řeči, bez schopnosti jakéhokoliv pohybu.

Ale ani on nepromluvil. Němě jsme se dívali jeden na druhého, bylo nám zbytečné se vyjadřovat k tomu, co jsme oba cítili. Nikdy jsem ani v nejzazším koutku duše na takovou možnost setkání nepomyslel. Vždycky ve styku se mnou byl víc než ohleduplný, to jsem cítil, byl sice opatrný ve vyjadřování a hodnocení válečných událostí, ale byl to Němec, jeden z nich... Nebo se jen bál a nemluvil? Byl to internacionalista? Sociální demokrat nebo komunist? To jsem nikdy neodhadl, ale řekl bych, byl to především člověk.

Dlouhé mlčení přerušil ten za stolem a oznámil mi, že pan Kozlowski podepsal za mne záruku, na níž budu ihned propuštěn, podepíšu-li prohlášení, že se budu chovat podle něj. Nesmím opustit území města Halle. Nesmím se ani v den volna vzdalovat z bydliště. Musím se denně po skončení práce hlásit na stanici policie v Halle, služebna 8. Musel jsem vzít na vědomí, že porušením tohoto protokolu ponese za mne následky i moje záruka pan Kozlowski a já po dopadení že mohu počítat s nejtvrdějším postihem.

Podepsal jsem nesmírně rád. Civilní šaty, včetně občanského průkazu, hřebene i různých papírků s vypsánými jízdními řády vlaků jsem dostal zpět, i vyúčtování marek po odečtení nákladů na dopis a známku. Tedy vše s německou přesností, a mohli jsme odejít.

Vykročení do relativně volného života bylo za slunného dne vedeno mým

průvodcem směrem k nádraží. Hovořili jsme málo, jen to nejn nutnější. Já se ptal, zda město nebylo po dobu mé nepřítomnosti bombardováno a on se poptal po mém zdraví. Už na dvoře věznice mi pan Kozłowski dal dva krajíce chleba s plátky salámu. Zamířili jsme k nádraží. On přijel vlakem, cestu tedy znal.

Všechno ze mne spadlo až když budova věznice zůstala za námi zakryta jinými budovami. Radost ze svobody trvala jen krátce. To už zase zanaříkaly sirény. Všichni honem do krytu! Teď to bylo zvlášť nutné, když nepřátelská letadla byla ohlašována na poslední chvíli a to ještě jen v případech náletu většího počtu letadel. Teď už si spojenci dělali ve vzdušném prostoru „tisícileté Říše“, co chtěli. Hlásit každý bojový svaz, to by pak bylo lepší ani z krytů nevycházet, byly tu pořádky.

Služba civilní obrany nás dva neznalé místních poměrů dirigovala do krytu, kam v poklusu míří i ostatní, do uhlé sloje nedaleko nádraží. Nevelký vchod do sloje nás polykal jako nenasycený moloch. V proudu lidí tam vbíháme také. Kryt to byl bezpečný. Příkrá stráž tvořila čím dál od vchodu mocnější vrstvu.

Tmavá chodba spoře osvětlená nás zaváděla stále hlouběji. Zastavit se nebylo možné, další se tlačili a každý chtěl dál od vchodu. Místy podlahu tvořila zem, jinde prkna jako lávky nad vodou. Ta se pohupovala, voda mezi nimi vystřikovala do výše. Konečně ustával tlak těch pozdních příchozích až bylo možno se zastavit. Tady nebylo ani nic slyšet. Kdy je konec poplachu, oznámili ti z kraje stoly. Pak zase husím pochodem zpátky do rozžářeného dne. Jen pozor,

ne se otírat o stěny. Ze stropu ale kape voda, pod nohama položená prkna se houpají a vystřikují, jak se domníváme, vodu.

Teprve po náletu, pro okolí neškodném, na denním světle se ukázalo to, o čem jsme neměli tušení. Můj průvodce měl před hodinou na sobě světlý šedohnědý trenčkotový plášť – a teď byl kropenatý. Prosakující voda, nabírající na sebe ještě prach, moudr a droboučké zbytečky uhlí, barvila všechno, s čím přišla do styku. Kalhoty do výše kolen byly rovněž černé. Polobotky plné. Znamenalo to zůstat na stráni do oschnutí a pak začít čistit, mhnout a omývat.

Ještě cestou koupil můj průvodce věku chleba, kousek válečného umělého másla, 30 dkg salámu. Dal svoje potravinové lístky, prý abych měl večeri. Přes pozdní večerní návrat do Halle jsem se nedovedl kontrolovat a všechno jsem snědl rázem. Tu první, ale ještě několik dalších nocí jsem mnoho nespál. Nešlo to, žaludek tížil, jako by byl naplněn kameny. Naštěstí druhý den jsem nemusel do práce, spal jsem a myslel jsem na domov a na kvalitu zaměstnavatele. Zlatý člověk. Proč nebyla takových většina? K válce nemuselo dojít.

Pak se všechno vrátilo do obvyklých kolejí. Na pracovišti se mne nikdo na nic neptal, kde jsem byl, jak jsem se měl, ani slovíčko. Spoluzaměstnanci zůstávali stejně ohleduplní jako dříve a děvčata se na mne usmívala.

Jak jen mohou být lidé tak rozdílní? Jedni horší šakalů, druzí kultivovaní lidé. Ve stejných podmínkách, ve stejné době.

(pokračování v příštím čísle Světliku)

Povídky

I r e n a E l i á š o v á

I stalo se...

Toho rána jsem se probudila celá zpocená. Hrozný sen! Umřela jsem a rodina mě oproti všem romským zvyklostem dala spálit! Jestliže se odebereme na onen svět, tak se dáme pochovat zpátky do země, odkud jsme vzešli, no ne? A už jsem byla přesvědčená, že celý den bude nanic.

Dopoledne se u nás stavila švagrová a hned spustila: „Představ si, ten děda, jak jsme se o něho starali, nám řekl: ‚Vezměte si tu v bytě, co se vám hodí, nebo to všechno můj syn vyhodí!‘“

„A co ty na to?“ zeptala jsem se.

„Človče, já nevím co dělat!“

„Hele, určitě je to samé staré haraburdí. No na co vám bude, řekni!“

„To by ses divila! Náhodou, má tam krásný věci!“

„No jo, ale abyste se kvůli nim nedostali do problémů.“

„My přece nekrademe, on nám je sám dává!“ ohradila se hned švagrová a vyvalila na mě oči.

„Vždyť jo, ale znáš to, řeknou: ‚Hele, byli tady Cikáni a všechno ukradli,‘ a hned je problém!“

„To máš pravdu, tak co máme dělat?“

„Jednoduše sepište mezi sebou smlouvu, že vám ty věci dobrovolně daruje. Hlavně tam napiš datum a jména i rodná čísla můžeš napsat,“ poučila jsem ji.

„Tak říkáš, že si můžeme vzít všechno?“

„Milá zlatá švagrová, já nic neříkám, já ti jen radím, a ne že tam budete rabovat. Ono to smrdí kriminálem! Na takové věci pozor!“

„Už jsi mě nastrašila, že tam snad ani nechci jít!“ znejistěla švagrová.

„Jak myslíš, dělej, co uznáš za vhodné. Jestli si ale něco vezmete, tak to hoď všechno na papír, abys byla krytá!“

„Jojo, udělám, jak říkáš! Máš recht!“ ubezpečila mě a odešla.

Byla jsem ráda, že se tentokrát dlouho nezdržela, a já se mohla pustit do práce. Dočista jsem ji pustila z hlavy.

Týden na to mě po telefonu švagrová plačtivým hlasem žádala: „Prosím tě, přijďte k nám, máme hrozný problém, musíš mi pomoci!“

A už je to tady! Vzpomněla jsem si, jak potřebovala poradit. Tušila jsem, odkud vítr fouká – u starého pána pomáhali uklízet a starali se o něho... určitě si nedali

pozor a nesepsali si to! Nechápu, k čemu jim jsou staré šuntý, když mají byt zařízený novým nábytkem... zlobila jsem se v duchu.

„Jdeme k Evě, Zdenku!“ vyrušila jsem manžela z odpoledního spánku.

„Co zase vyvedli ti blázni?“ zeptal se manžel rozmrzele.

„Mají problém, půjdeme se k nim podívat, však nemusíš tu ranní směnu věčně dospávat, pak nespíš v noci.“

...

Jak nám otevřela dveře, jediný pohled na ni – a věděla jsem, co se stalo!

„Tak co se děje? Povídej Evo! Týká se to těch věcí? Od toho starého pána?“

„Jo. Představ si, on umřel hned druhý den na to, jak jsme si je vzali,“ uváděla nás rychle do situace, zatímco jsme se přezouvali.

„A co jste si vzali? Sepsali jste mezi sebou smlouvu?“

„Ne, já na to zapomněla! Vzali jsme si obrazy a krásnou vázu! To musíš vidět! Ta má velkou hodnotu! Nesmírnou! Když ji prodáme, budeme mít hodně peněz! Pojdte do obývacího, takovou vázu jste snad nikdy neviděli! To je panečku věc!“

Jak jsme vstoupili do pokoje, okamžitě mi pohled padl na stůl potažený krásným krajkovým ubrusem, uprostřed něhož se vyjímal – nádherná urna. Až mě zamrazilo! Bože, ti blázni ve své neznalosti vzali urnu – prach pozůstalého nebo pozůstalé! S manželem jsme se na sebe jen podívali – a to už se můj muž nezadržitelně rozesmál. Dostal záchvat smíchu a nemohl se zastavit. Švagrová nechápala.

„Co se tak směješ, brácho?“ divil se švagr.

„Tobě se nelíbí ta váza?“ zeptala se Eva, „je nádherná, ale nedá se ani bohovi otevřít, to je ten problém, nemůžu ji pořádně vymýt!“

„Bodejť bys ji otevřela! To není váza, ale urna! Vy jste vzali asi popel jeho zemřelé manželky!“

Oba najednou změnili výraz tváře. Švagrová, která se bojí mrtvých, se začala třást a já měla dojem, že sebou každou chvíli praští na zem.

„Já ti to říkal, Evo, neber tu vázu, jak ji otevřeš?! Ale ty ne, nikdy mě neposlecheš. My měli mrtvolu celou noc a den v bytě!“ hrozil se švagr.

„Ale jak ji mohli do té vázy natlačit, to nechápu!“ nešlo Evě na rozum, jak se může nebožka vměstnat do tak malé nádoby.

„Tak ne,“ řekl manžel, „to je prach pozůstalé, oni ji nechali spálit a část popela potom dali do urny, jako věčnou památku. Nemůžeš ji otevřít, protože je zaplombovaná. Mohlo tě napadnout, že to není váza!“

„Potřebuji se napít, je mi zle,“ vypravila ze sebe překvapená švagrová, „tak proto jeho syn říkal, že jsme odcizili věc, která má pro ně velkou hodnotu. A já myslela, že se to týká peněz!“

„No nic, běžte k tomu synovi, vraťte urnu a bude všechno v pořádku. Vlastně vraťte všechno, co jste vzali!“ Uklidňovala jsem vyděšenou švagrovou (doufám, že se poučila a tentokrát mě poslechne).

Eva nám udělala kávu a přitom plakala a plakala. Jen nevím, zdali proto, že se rozloučí s pěknou „vázou“, nebo ze zklamání, že nevydělá žádnou korunkou!

Sedíme kolem stolu a manžel se stále pochechtává. Tu jsem si vzpomněla na sen, který se mi zdál před týdnem – o tom, jak mě dala rodina spálit. Můj pohled spočinul na urně. Představila jsem si pěknou paní s modrýma očima, jak se usmívá...

Můj dědeček...

Budu vám vyprávět svůj příběh. Prožila jsem jej v dětství. Žili jsme tenkrát na Slovensku a měli jsme malý domek v romské osadě. Moji rodiče byli na nás dost přísní, za to ale nás moc milovali. Měli jsme stěští, že oba nebyli negramotní. Maminka nám četla pohádky opravdu zajímavě a u nás v chýši chodila i mládež poslouchat, jak maminka čte. Nikdy nám nechtěla říct, kde sehnala ty knihy pohádek. My děti to věděly, neboť chodila ke gádžům pracovat na pole. I když jsme rádi poslouchali mámu, přesto jsme raději chodili k dědovi poslouchat jeho vyprávění. Děda byl negramotný, říkal, že v životě neměl v ruce knihu to prý není zapotřebí. Dokázal nás svým vyprávěním připoutat k židli a poslouchat s otevřenými ústy. My děti jsme kolikrát tam i zůstaly spát, potom ráno babička nadávala, že necháváme za sebou nepořádek, jasně že nadávala dědovi. Krásně si uměl vymýšlet příběhy, tajemné, a my se báli ale byli, jsme zvědaví, jak to dopadne. Jednou o prázdninách mi děda říká:

„Potřebuji něco navařit, babička jde ráno za těmi svými kšefty a vrátí se až večer a já nebudu mít oběd.“

„Dědo, ale já neumím vařit.“ Odpověděla jsem mu, že se mi nechce vůbec vařit!

„Na tom nic není, já tě budu dirigovat. Spolu to uvaříme, ano?“

„A co bys chtěl k obědu?“

„Bába přinesla slepici, tak udělej halušky se slepicí.“

Halušky se slepicí? Já nevím, jak na to. Mám moc ráda, když máma uvaří, ale nevím, jak se to dělá.

„Dědo, ještě má na sobě peří ta slepice?“ Nerada bych slípku čistila.

„Ne, už ji bába i vykuchala.“

Tak se do toho dám. Vzala jsem slepici a rozkrájela na kousky. Šlo to těžce, ale co bych pro dědu neudělala. Děda mě pozoruje a usmívá se na mě. Bafá z fajfky a dává mi rady.

„Děláš to šikovně hlavně se neřízni.“

Příkládám do kamen a je tu hrozné teplo. Jak to jen ta máma dělá? Vzala jsem kastrol a dám tam tu slepici vařit.

„Dala jsi tam cibuli? Usmažila jsi ji? A červenou papriku?“ Ptá se děda.

A já jsem tam vůbec nic nedala, jenom jsem nalila vodu na slepici. Co teď? Tak tam nakrájím tu cibuli a nasypu červenou papriku a je to. Vaří se to všechno do hromady. Mám radost, že jsem to dokázala. Děda si nic nevšímá. No jo a jak se dělají halušky. Vím, že máma dává mouku, sůl a vodu. Udělám to taky tak. Slepice

se vaří. Kvásek jsem si dala na lopatku a házím do sósu noky. Když jsem naházela celou lopatku a koukla jsem do kastrolu, zhrozila jsem se. V kastrolu je jakási kaše. Hrůza! Děda mě zabije! Co dělat? Tak mu rychle naberu na talíř a vypadnu rychle ven. Tak jsem to udělala. Děda se chytil za hlavu.

„Cos to provedla? Co to je? Ta slepice je ještě syrová a co ta mouka tam dělá?“

„Já ti říkala, že neumím vařit, dědečku.“ Chudák je tak nešťasten.

„Ty si mi zničila oběd a co budu jíst? Vyhod' to všechno ven, ať se psi nažerou!“

„Dědo, já ti něco přinesu od mámy k jídlu.“

„Nechci nic: Co bude bába jíst, až přijde domů?“

Dostala jsem nápad.

„Dědo já ti něco donesu, ano?“

„Nic nenos, ještě tak kdybys donesla husičku!“ Směje se děda.

Je mi mizerně. Dědovi jsem neudělala nic k jídlu ba naopak jsem všechno zkazila. Jdu k mámě se zeptat, jestli něco nemá doma na vařeno.

„Irena, kam jdeš domů, a já myslím že se mnou půjdeš ven,“ volá na mě můj kamarád Lukáš.

„Prosím tě sháním něco k jídlu. Dědovi jsem zkazila slepici a teď nemám, co bych mu udělala.“

„Proč z toho děláš takový problém, víš, kolik je hus se pase?“

„Co blbneš?“

„Pojď a netrap se tím.“

Zamířili jsme na louku, kde pasou děvčata husy. Lukáš mi ukazuje prstem na jednu husu.

„Ta by se hodila dědovi, co?“

„A jak ji chceš vzít? To ji chceš ukrást?“

„Neboj, ty se budeš bavit s holkami a já si ji vezmu. Vykrotím ji krk a potom bude poslušná.“

„Lukáči, to je krádež, jsi gádžo a chceš krást? Potom to bude všechno na mě, protože jsem cikánka, to nechci. A máma říká, že Bůh nás vidí a nemá to rád.“

„Nechceš? Děda bude hladový. A vůbec, Bůh zrovna tady u nás dneska není.“

„Já nevím, Lukáči, ale děda opravdu doma nic nemá, chudák.“

„No vidíš, běž k děvčatům a já se seznámím s tou husou.“

Poslechla jsem ho. Bavím se s holkami. Kecáme o televizi, oni ji mají, my ne. Smějeme se. Po chvíli slyším, jak na mě Lukáš píská. Otočím se. Lukáš na mě máva z dálky, ať jdu za ním. Rozloučila jsem se s děvčaty a jdu za Lukášem.

„No pojď, už jdeme k tvému dědovi.“

„Lukáči a máš tu husu?“

„Jasný, že mám. Koukej, skoval jsem ji pod tričko.“ Musí být nějaká maličká husička, když se vešla pod jeho tričko.

„A není to housátko?“

„Ne, není, neměj starost. Je to parádní husa, počkej, až ji vytáhnu.“

„Tak jo a pomůžeš mi ji očistit?“

„To víš, že ano.“

„A nevšimnou si holky nic?“

„Už toho nech, pořád samé otázky. Raději si pospěš.“

Tak jsme se spěchem vešli k dědovi do chýše. Děda zrovna jedl slaninu s chlebem.

„Dědo, já ti přinesla husičku!“

„Proboha, kde jsi vzala? Snad si nekradla? Nebo tady tvůj kamarád.“

„Ne, nekradli jsme, to ne. Jenom jsme si ji vypůjčili od holek. Dědečku, ale neříkej to, prosím, mámě.“

„To není jenom tak. Takové věci se nedělají, jasné? A teď rychle ji očistíme. Uděláme si Vánoce.“

Směje se děda. Víím, že neřekne nic mámě. Kdyby se máma dověděla, byl by velký mazec.

„Až očistíme husu, já ji upeču a budu vám vyprávět jeden příběh, abyste se poučili o tom, že se nemá krást. I když husa je nejchutnější jídlo. A za to vám nebudu děkovat, to se nemá.“

Děda husu očistil, upekl a věřte mi od, té doby jsem nic nikdy nevzala, dokonce ani můj nejlepší kamarád Lukáš. Z toho příběhu jsme se opravdu poučili...

Čarovník

Egon Wiener

Bába Čtvrtečková, vzpomínka na Machnín

Když jsme se z bývalé hospody „Nordlichtu“ stěhovali o dva domy dál k Fořtům, docela jsme si polepšili. Prádelna ve dvoře, suché WC, na druhé straně slušní domácí, žádné rozepře, dva kluci v mém věku. Kolem bylo mých vrstevníků spousta, vždyť nás v jedné třídě vždy bylo kolem třiceti. Nebylo koutku v obci, kde bychom nehráli fotbal a nedělali klukoviny.

Televize počátkem 50. let nebyla, a tak naše aktivity zahrnovaly knihovnu, místní kino v sále restaurace Zelený strom, fotbal a vše, kam se dalo vlézt a bylo co prozkoumat. Nejbližší plácek byl vedle hřbitova při hlavní cestě kolem kostela do Chrastavy přímo nad „Nordlichtem“, kde jsme bydleli ještě před dvěma lety. Pokaždé jsem se tam podíval.

Kopl jsem do mičudy. Letěla vysoko nad kamarády přes cestu, rovnou pod břeh do mrkve a cibule paní Čtvrtečkové, která bydlela po nás v „Nordlichtu“. Nevím, jak se takové dámy přemisťují, ale byla u mičudy, jako ta japonská půjčka v televizně reklamě – natotata. A hned křičela, že to byl jistě ten židák, co jí dělá příkoří a ničí mrkev a cibuli. Nic moc statečně na mých 8 let jsem se přiznal tomu urvanému Hitlerovi, že ať se nezlobí, že jsem se překop a že už to neudělám. Načež ona to srovnala, co že může čekat od Žida, byť útlého mládí, že jsme všichni stejní a proč jsme se vraceli. Vrátila nám mičudu a to se cenilo, neboť, když mluvila o Židech, já a spousta kluků jsme mysleli, že to fakt požene až führerovi.

Tenhle fotbalový incident se zřejmě dotkl mých kamarádů, protože večer k nám přišlo asi pět nebo šest sousedů a v kuchyni se něco řešilo. To něco bylo, co se dotklo i dospělých, rodičů kluků. Tátu a mámu zastavovali ještě i na ulici a něco jim vážně říkali. V knihovně mě knihovník pan Kurka hladil dlouho na hlavě a dostal jsem i větší porci oběda ve školce, kam jsme chodili na oběd. Máma se dlouho nevracela z nákupu, protože kdejaká machnínská i Němka, co nemusela do odsunu, se jí za tu paní z „Nordlichtu“ omlouvala.

Dlouho, dlouho potom mi žádný spolužák neřekl to hanlivé slovo, které mi bylo přítom tak blízké – židák, Žid. Pro tohle slovo v občanském průkazu šla za války do plynových komor spousta mých nejbližších.

Mám Machnín rád, na jeho lidi rád vzpomínám. Strávil jsem v něm útlé dětství, školní léta, první lásky, boje kluků, fotbal, přečetl vše, kam jsem dosáhl v místní knihovně, chodil v sobotu odpoledne do kina, fandit Jiskře Machnín, na brigády k zušlechťování obce. V létě (i v noci) na místní koupaliště, na houby i na borůvky.

Paní Čtvrtečková dlouho v Machníně nepobyla. Jen co sklídila mrkev a cibuli, sbalila kufry a odstěhovala se. Nordlicht žije dál, a když jedu přes Machnín, vzpomenu si a v duchu dávám gól do branky, která je plná mých kamarádů, kteří nechtějí, aby míč letěl dolů přes silnici do mrkve a do cibule, co patřila té staré čarodějnici. Díky Machníňáci. Máte moc hezkou, příměstskou vesnici.

Autorské čtení ze stejnojmenné nové knihy oblíbeného libereckého autora Egona Wienera se uskuteční ve čtvrtek 10. 11. 2016, 18.00 v Malém sále, 4. p., v Krajské vědecké knihovně. Úryvky z knihy budou opět číst Markéta Tallerová a Hana Nováková. Úvod do knihy napsal pan prof. Jan Pirk.

Vážení a milí čtenáři,

měl jsem tu čest, že mi autor svěřil rukopis této knížky k přečtení, a možnost napsat, co si o knížce myslím. Rukopis jsem si vzal na dovolenou do Chorvatska, kde jsem byl s vnoučaty a měl jsem po večerech více času na čtení. Když jsem přemýšlel o této knížce, uvědomil jsem si, že by vlastně mohla mít podtitul „Budíkem našich vzpomínek“. Protože věci, které jsou v ní popisovány, jsme my starší prožili, ale často byly v naší paměti někam zasunuty a je velice těžké a užitečné si je připomenout. Mladým lidem by pak měla ukázat, jak to dříve bylo, jaké starosti a radosti jsme měli. Protože kdo nezná svoji minulost, nemá ani

budoucnost. Ale nejen vzpomínky na věci dávno, ještě dávněji, ale i ne tak dávno minulé, jsou obsahem této knížky. Jsou zde i úvahy a moudra o jevech a událostech člověka, který toho „už hodně pamatuje“ a je ochoten se o své zkušenosti a postřehy s námi podělit. Knížka se nedá přečíst na jedno posezení. Podle mě by bylo ideální, kdyby mohly jednotlivé vzpomínky vycházet každý den ve vašem oblíbeném deníku, a tak byste si je mohli v klidu vychutnat. Ale nebojte se. Knížka je roztomilá, zajímavá a poučná.

Přeji Vám mnoho hezkých chvil při jejím čtení.

Jan Pirk

Sifon, Venda a jejich lásky

Otto Hejnic

Venda

Čím byl Venoušek starší, tím byl usměvavější. Parták Jára na něj ukazoval a říkal: „Podívejte, jak se pořád směje, tak má kolem celý huby od věčného smíchu vrásku!“

Venoušek se stal populární, z Venouška se stal maskot. Venoušek seděl v autobuse se svým mistrem, který jel dál, až na konečnou, do města, a celou cestu tvrdil: „Nač chodit do hospody!? Tam se vedou pořád stejný kecý. Radši půjdu domů a přečtu si knížku. Pořád stejný hospodský kecý! Kdo to má poslouchat?“ Skoro se rozhořčil na celý autobus, ale jakmile dojeli na jeho zastávku u kostela, vyběhl ven a zamířil ke Sluníčku. Tam opovrživě máchl rukou, že pivo a kecý, to ne. Už se obracel, že půjde domů k té své knížce, ale pak se podíval na hospodu ještě jednou, a ta už ho nepustila. Ano, Venouškovi se všichni smáli, ale měli ho rádi.

Z Petra se stával starý našťavaný pavouk, ale Venouškův upřímný úsměv ozařoval život lidí kolem něj. Ať se kdokoli cítil sebehůř, jakmile se podíval do jeho upřímných očí, viděl, že je tu ještě mnohem větší blbec.

Když jejich parta splnila a dostala prémie, občas se sešli a všichni se nalili.

Jednou Venouška napadlo, že kluky taky pozve. Doma míval nějaká lahvová piva, ale většina chlapů byla zvědavá na jeho matku. Je to ušlechtilá stařenka, nebo ježibaba? Všichni chtěli legendu vidět.

Venoušek přivedl ožralé partáky z hospody domů: „Matko, dones nám pivo!“ Matka nic. „Matko! Dones nám z lednice pivo, a hned!“ Matka zase nic.

Venoušek se najednou cítil jako blbec, parta je u něj doma prvně a on je ani nepohostí.

„Matko! Okamžitě nám dones z ledničky pivo, nebo tě zaškrtním!“

Staříčká matička prskala, vztekala se, ale otevřela ledničku a tři piva donesla. Venoušek ji chytil láskyplně kolem krku. „Ty moje maminečko! Ty můj věchýtku! Copak sis vážně myslela, že bych tě zaškrtil?“

Pavčina

Petr se vracel ze šichty večerním autobusem. Před něj si sedla Pavčina, s níž se několik let neviděl. Vdala se a odstěhovala do Světlé. Řekla mu: „Předělávám bydlení. Našla jsem nějaké tvoje knížky a možná i desky.“

„Není mezi nimi LP Erica Burdona a na něm skladba Sky pilot? A předělaná Lili Marlene? Německá písnička z druhý světový války,“ dodal Petr.

Zasmála se: „To nevím, elpíček máme asi třicet, ale gramec nejmíň sedm let nefunguje. Muziku mám na ceděčkách a tu starší na kazetách. Nechceš se pro to stavit?“

„To by šlo. Nebudu vás dlouho zdržovat. Dám si pak v Zátíší dvě piva a před devátou se vrátím autobusem, co vozí šachťáky.“

Pavčina v šestnácti patřila do chumlu holek v klubovně, k té hezčí a chytřejší půlce. Když mu tehdy Saša utekla do Varů do hotelu, chtěla ho zachránit. Trochu se k němu lísala, ale když se jeho ruka ocitla na jejím stehně, rázně ji shodila. Řekla, že se nejdřív musí změnit, přestat pít, kouřit a musí brát život jako něco posvátného, až pak si zaslouží její lásku. Odsekl jí tehdy, že se měnit nebude, a vůbec ne podle pokynů pupínkaté panny, která papouškuje, co jí říkal evangelický farář. Padoušky se rozesmál a Pavčinku opustil.

Už tehdy se kolem ní motal slušňácký nekuřák. Petr se vypravil za Sašou, kterou stále miloval. Ve Varech ji nenašel. Za nějakou dobu ho napadlo, že se možná nechala zapřít a táhne to s někým z personálu, jak naznačovala nová čísnice v liberecké hospodě.

Zase si vzpomněl na Pavčinku, jenže už chodila se slušňákem a řekla mu, že s ním prožívá opravdovou čistou lásku. Za nějaký čas se vzali a mají spolu dva kluky.

Z hubeného třestidla vyrostla mírná pohledná paní.

„Starší syn je Michal, Pavčinko?“

„Ne, Marek, je mu devět, Toníkovi je sedm. Pavčina jsem byla v pubertě, teď jsem zasloužila matka.“

„Ale sluší ti to,“ podotkl Petr. Bydleli ve dvoupatrové bytovce.

„Kluci jsou u našich,“ řekla a rozsvítila. Zavedla ho do kuchyně. „Dáš si kafe? A kousek štrúdlu?“

„Rád.“ Za sklem bylo několik fotek, Marek a Toník se smáli na houpáče na pouti s balónky a růžovou cukrovou vatou, na první pohled prima kluci. Přinesla pár desek. Bee Gees. Jestli by ji na nějakou LP v rockové obrozeneckém období lákal, tak by to byla Joni Mitchel z Gramofonového klubu, ale tu měl doma. Vybavil

si, jak kdysi holčiny z klubovny tahal do Experimentálního studia na folkaře nebo na rockové kapely do Lidáků, ale všechny v půli večera utíkaly na tramvaj, aby stihly poslední spoj domů. Najednou je z Pavlínky mamina.

„Kde máš chotě, je na odpolední?“

„Ještě tu mám nějaký knížky,“ ozvala se z chodby.

Na kuchyňský stůl narovnala několik detektivek ze Smaragdu a Stoptime Václava Hraběte. „Ty jsi Ital z téhle knížky, který se objeví a zase ztratí,“ řekla a tvářila se, jako by jí bylo něčeho líto. V jejím čerstvě vygruntovaném bytě něco nehrálo. V předsíni nebyly žádné mužské boty. Ukázal na fotky dětí za sklem.

„Máš krásné kluky. Stalo se něco, Pavlíno?“

„Nic, jsou u našich,“ řekla. „Nebudeš se ženit, Petře? Slyšela jsem, že máš slečnu krásnou jako anděl.“

Jistě slyšela i to, že na invalidním vozíku. Spojovalo je tehdejší vzájemné dvojité odmítnutí. Ani dvojnásobný otec Jára, ani Venoušek nebyli schopní pochopit záblesk, ve kterém si invalidní krásku odvezl k sobě domů. Že si vedle ní ze začátku připadal jako vševládný čaroděj. Když zjistil, že je doktorka a umí anglicky a německy, tak zase jako trouba. Chce na statek? Její nóbl rodina. Jeho udivená matka. Nikdy už takovou krásnou a chytrou ženskou nepotká. Ale je na vozečku! Má jít do Prahy? Ale co když ho po čase začne poučovat, co se má a nemá? Nebo nemá jít do Prahy? Máti začíná klempírovat...

Tohle začal na Pavlínu valit. Přinesla bulharský pětiheřdičkový Slncev brjag, Petr ho ochotně otevřel. Už už by jí začal tvrdit, že mnohem hodnotnější je její normální klidný život s dětmi, když otevřela dveře do pokoje, který byl úplně prázdný.

Zatímco on pořád neví, ona to má natvrdo. Slušňák se od ní po letech hezkého manželství z ničeho nic odstěhoval. Byl to blesk z čistého nebe. To ho ještě podporovala, když se dal k myslivcům a rybářům, vítala, že dostává noční šichty, protože to je kvůli ní, aby přinesl domů víc peněz. Jenže on utíkal k jedné rozkravené devatenáctce. Když ji našla u nich doma, tvářila se, že chce od ní, starší kamarádka, něco poradit!

„Říkala jsem jí kdysi, že se musí na kluky smát a trochu se natřásat, aby si jí všiml, jenže ona svoje dudy strčila pod nos mému manželkovi. Jeho rodiče nejdřív byli na mojí straně. Jenže ona má hořejšek baráku, u něj pole a louky, její tatíček si něco přesunul ze státního.“

Televize pryč, trojkombinace pryč, nechal mi jen starý kazeťák. Říkal jsi, Petře, že Aqualung se má poslouchat, ne na něj tančovat, ale zkusit to můžeme.“

Dala mu hlavu na rameno, místností se nesly třepotavé tóny desky jeho osmnácti. Pavlínka dospěla, měla asi 172, 92 - 66 - 93, možná v pase ještě míň. Moc netancovali, spíš se drželi a houpali se, tiskli se k sobě. Dlouze se líbali. Neucukla. Hladil jí vlasy, jel dolů po jejich bocích. Skoro všechno se odehrálo vestoje. Jel prsty od čela přes nos, zastavil se na rtech, na bradě, krku, prsou. Rozepnul první knoflík. Odpovídala na jeho signály.

Zjistil, že mu ujel poslední autobus. Tak se vrátil do tepla k Pavlínce. Když se podruhé vydýchali, hlesla: „Řekni, Petře, tys měl holek spoustu. Že to taky umím? Že nejsem horší než ty ostatní?“

Ubezpečil ji, že je báječná. Udělala mu k snídani hemenex.

„Ji taky nechápu. Chodila s takovým hezkým klukem. Co ji v devatenácti na mým plešatějícím tloustnoucím taťuldovi tak zaujalo? Nejdřív bude chtít teplou večeři a po ní usne u televize!“

„Já bych řekl, že se k tobě a dětem za půl roku ještě rád vrátí.“

„Nepustím ho do dveří!“

Naposled ho objala. Zaseptala: „Počkej. Teď jde soused shora, ať tě nevidí.“

Nastoupil až do třetího autobusu. Nataša. Podvedl Natašu. Nezapřel ji, dokonce o ní Pavlíně vyprávěl, jaká je mezi nimi fantastická láska. Pak ale stačilo, aby se Pavlína k němu přitiskla...

Rozvedená Pavlína od něj chtěla ubezpečení, že v posteli je plně funkční. Jako partnera by ho nechtěla, protože je děvkař. A má recht. Je bezcharakterní hajzl. Podvedl Natašu, půl hodiny poté, co o ní nadšeně mluvil!

Dopisy člověku Nathanielovi

Stanislav Kubín

dopis třetí
Sny a touhy

motto:

Veliké očisty a sebekázně musíme dosáhnout, pokud chceme plně ocenit život a smích. Znamená to nepropásnout jediného ptáčka, všimnout si každého kamínku a lodyby, mít hlavu jako skladiště na všechny západy slunce. A k tomu je zapotřebí veliké kázně v umění radovat se ze života a velkého vzdělání v umění být vděčný.

Gilbert Keith Chesterton

SVobodní jsou jenom ti, kteří uvízli ve svých snech.

profesor Jiří Hlaváč

Škoda, Nathanieli, že si přes propast času nemůžeme popovídat o našich, respektive Tvých snech. Zcela jistě jsi také měl nějaké touhy a sny, na něco jsi se těšil. Je toho tolik, nač se lze těšit. Může to být zcela na dosah – třeba dobré jídlo,

schůzka s někým, kdo je nám milý. Ale těšit se můžeme i na to, co je vzdálené, těšit se lze i desítky let na něco, o čem víme, že to lze sice realizovat poměrně rychle a snadno, a přesto se to nikdy nestane, nikdy tento svůj sen neuskutečníme. Zní to jako protimluv, jako něco, co má příchuť bláznovství – nač snít o něčem, o čem vím, že to nikdy neuchopím, neuskutečním? Jenže – existují různé sny a touhy a přání. Ať už ty velikášské o slávě a velkých úspěších či nezapomenutelné dějinné úloze, ale i sny obyčejné a prosté, které mohou vyloudit na něčí tváři úsměv. Nikoliv posměšek, ale úsměv vlídný a shovívavý, plný porozumění a hladící srdce a duši. Ano, existují takové sny a těšení se z něčeho, co je sice prosté a třeba i naivní, jsou krásná bláznovství, která potěšují.

Na svých toulkách v podhůří Orlických hor jsem se setkal s člověkem, který mi o takovém snu, o takovém těšení vyprávěl. Když o tom svém „těšení“ hovořil, měl v očích slunce úsměvu a mírnou, laskavou tvář. Nebyl to žádný jurodivý snílek a fantasta, ale skromný člověk práce. Člověk mozolnatých rukou, čistých očí a čistého srdce. Ten jeho příběh, Nathanieli, je velice prostý. Před desítkami let, jako vesnický kluk, se svým kamarádem začali vyrábět mlýnské kolo. Zmenšenou, věrnou napodobeninu mlýnského kola, které mělo být poháněno vodou Zlatého potoka nedaleko Dobrušky. Nejednalo se vůbec o nějakou dřevěnou cívku od nití opatřenou dřevěnými lopatkami, ale o důkladný a věrný model skutečného mlýnského kola. Toto mlýnské kolo ani po desítkách let není dokončeno a kdykoliv se oba přátelé setkají, vyprávějí si o tom, jak bude kolo vypadat a těší se na pokračování ve svém díle. V koutku duše oba dobře vědí, že to kolo patrně zůstane nedokončené, protože tím by se vytratil jednak pocit těšení se na něco, co je v budoucnosti, a vytratil by se tak sen, ze kterého je škoda se probudit. Vždyť jistě i ty, Nathanieli, znáš tu chvíli těsně před úplným procitnutím, kdy nechceme otevřít oči v úporné a marné snaze zadržet laskavý a vlídný sen, jenž se nám zdál. A může to být sen o tom, že jednou... někdy. Také se říká, Nathanieli, že uskutečníme-li své sny, že je tím vlastně zabijeme. Blažení jsou snílci, kteří sní své sny a vědí, že je nikdy, nikdy neuskuteční, protože jim tyto sny pomáhají unést tíhy života a hlavně – že by je tím zabili.

dopis čtvrtý

Třinácté komnaty

m o t t o :

Ani v nejdůvěrnějších dopisech, milostných, plných vyznání se ze svých citů a otevírání se své duše, nepíšeme nic z toho nejniťernějšího, z toho, co často zamlčujeme i sami sobě, sami před sebou. Nalháваме si, že nejen třináctou komnatu, ale ani klíč k ní nemáme.

Mathias Jung

Patrně to bylo již v čase, kdy jsi se, Nathanieli, setkal s Nazaretským. Možná, že i ty jsi přemýšlel o tom, jaká je jeho třináctá komnata – bylo zřejmě nad tvou představu, jaké že tajemství tento člověk v sobě nese. Nevím, jak jste vy, současníci Ježíšovi, nazývali tento fenomén – my jsme převzali z pohádek rčení o třinácté komnatě – prostoru a místu, skrývajícím tajemství, které by nemělo spatřit světlo světa. Za kolika zavřenými dveřmi se v nitru člověka skrývají vzpomínky, myšlenky a příběhy, které nejsou určeny pro uši druhých lidí a často ani těch nejbližších? A zároveň platí, že pokud to majitel této „komnaty“ nedovolí, neměli bychom se pokoušet do dveří této jeho třinácté komnaty dobývat. Neměli bychom se pokoušet o vynesení na světlo denní to, co tato třináctá komnata skrývá. Už proto, že mnohé z toho, co je za jejími dveřmi skryto, by patrně světlo nesneslo. Ale puzení, vnitřní puzení toho, co v takové „komnatě“ je uzavřeno, nás často nutí k určitému druhu terapie. Snad jde o způsob sebereflexe, či jak řekl Ivan Kraus o svém psaní – že je to určitá varianta psychoterapie. Vypsat se ze svých vnitřních pocitů i ze svého tajemství. Někdo svou třináctou komnatu promítne do svých obrazů, jiný zase do povídek, románu, básně, přemítání. Třináctá komnata – jistě, je to synonymum, ale proč ne třeba patnáctá, dvacátá...? Za kolika zavřenými dveřmi se v nitru člověka skrývají události, myšlenky a příběhy, které nejsou určeny pro veřejnost, často však ani pro ty nejbližší? Prosím – nedobývejme se do těchto dveří, pokud je dotyčný nepootevře sám, z vlastní potřeby.

Patrně by tě teď mohlo, Nathanieli, napadnout a oprávněně, jak že je to asi s mojí třináctou komnatou. Skrývá mnohá přemítání, pochyby, ale i přání. Zejména v přívětivých letních podvečerech, které bývají tak inspirativní k podobnému přemítání, mi občas, Nathanieli, vytane přání, možná snad touha – toulat se šerícími se loukami a lesy spolu s bájným Zaklínačem – co o něm psal pan Szapkowski – až postupně dojde ke splývání reality a fikce. Ano, moje třináctá komnata skrývá vskutku mnohé přemítání a pochyby. Přemítám i o tom, zda například vskutku *Avram* nezapochyboval ani na okamžik o výzvě *Jhwh*¹⁾ a nebo raději své pochyby neuzavřel do své třinácté komnaty? Jaká že to byla asi pro Abrahama cesta do země Mórija bez beránka k oběti zápalné, jen se synem Izákem a ostrým obětním nožem...? Po známé scéně na kopci, který má jméno „*Tvůrce vidí*“, Abraham jako by vůči *Jhwh* zatrpkl, odejde do Berševy a s Hospodinem už po zbytek života nepromluví.²⁾ Co všechno se v Abrahamově mysli odehrálo, zůstalo jeho třináctou komnatou...

A také jsou, Nathanieli, podvečery před usnutím, kdy jenom očima sleduji stíny na stropě, kdy doznívají zvuky utichajícího domu a města. Tyto chvíle se velmi často stávají stránkami kroniky, která je přemítáním právě o běhu času i o bájném Zaklínači. O Zaklínači a jeho času, který byl časem mutanta, jenž neměl mít

¹⁾ *Jhwh* – hebrejsky : *Jehowa* – *Hospodin*, *Bůh*

²⁾ *Benjamin Kuras* : *Zakázané ovoce vědění*

žádný cit. Přicházející spánek pozvolna krátí knot lampy bdění (stejně v ní ubývá olej...). Smysly, vnímání, se noří do šera spánku a proměňují se jak v čase, tak v místech, kde s bílou plání splývá silueta Bílého vlka samotáře, svědka marnosti Zaklínačova zápasu se zrozeným citem, jenž je původcem bolesti v duši. A má vůbec Zaklínač, ten bájný mutant, duši? A máme i my vůbec duši? Zřejmě ano, vždyť co jiného nás tak často bolí? Je to způsobeno tím, jak říká Marek O. Vácha, že „*nejsme racionální bytosti, které občas používají emoce. Jsme emocionální bytosti, které občas používají rozum.*“³⁾

Ve „třinácté“ komnatě mého srdce kromě emocí, o kterých píše M. Vácha, kromě mých sporů s Hospodinem, je také mnoho těch, na něž myslím, na které vzpomínám. Vracejí se. Stále častější jsou ta noční setkání s jejich tvářemi i příběhy. Setkání zvláštního druhu. Tiší a mlčenliví jsou moji návštěvníci. A přesto slyším zvuk jejich životů. Kdysi souzněly se životem mým. Vracejí se a je to jak tiché pozvání.

KRAJINA TIŠE SNÍCÍ

tmou přikryji se
až k očím
a nechám plynout píseň za písní
tmou přikryji se
a tóny písní spolehlivě střeží
klid myšlenek
před víchrem a běsy
starostí
trápení a výčitek
jak mnoho nesplněno
 a jenom vlna teskná
 provane lehce srdcem
ve chvíli něžně rozezpívané
v krajině tiše snící
a našeptává...

TEN ČAS

Ještě ruce, ruce rozevřít
a pokusit se
čas, co prchá,
dlaněmi prázdnými uchopit.
Ten čas,
bolavý čas pusté tmy,
ten čas,
co se dnem se ztrácí,
ten těžký, dusný čas
i voňavý čas,
čas podvečerní,
kdy zvolna tichnou ptáci.

³⁾ M. Vácha : *Modlitba argentinských nocí*

Thais Julese Masseneta

Liberecké Divalo F. X. Šaldy uvedlo 27. května 2016 pozapomenutou operu Julese Masseneta Thais. Šel jsem na představení 10. června 2016. Autor (1846–1912) použil motivu z byzantské Alexandrie, libretista Louis Gallet smíchal religiozitu a erotičnost. Režisérka Linda Keprtová si operu vybrala, upravila a nastudovala, přikývnout můžeme tradičním kostýmům Tomáše Kypty. Dirigent Martin Doubravský zvládl francouzské noty výtečně, sbormistr Tvrтко Karlovič vytvořil mužskému i ženskému sboru citlivou dynamiku.

Mnich Athanael, doopravdy štlhlý Maksym Moroz, v některých pasážích vystupuje do půl těla, potkal luxusní nevěstku, krásnou Thais, Věru

Poláchovou, která věří na jiné Bohy, a je ráda, že je krásná.

Pozoruhodná je originalita výstupů. První polovina například končí známým sólem houslí, v druhé půli Marička Hanousková umísťuje svůj balet do bujaré scény orgií, které pořádá Nicias, Dušan Růžička, a jeho dvě pomocnice Myrtale, Petra Vondrová, a Crobyle, Soňa Godarská. Když se cítí nevyužity, líbají se samy, Nicias chodí středem a rozhazuje falešné bankovky. Cestou se tu stavuje Thais a fanatický mnich Athanael. Ostatní je přemlouvají, ať zůstanou, ale pokračují v cestě do pouště. Mnich Palémon, Pavel Vančura, nabádá Athanaela, že má nechat světské záležitosti, a soustředit se na duši, ale Athanael ho neslyší.

Věra Poláchová se svým měkkým sopránem předvedla mimořádný výkon, nejdřív se Athanaelovi směje, ale v těsném sexytrikotu zjistí, že stárnutí potká i ji, propadne panice. Představená pouštního kláštera Albine, Blanka Černá, jí nabídne, že by v klášteře mohla zůstat.

Scénu, kterou navrhla Marie Blažková, tvoří velké množství speciálních skříní zepředu otevřených a osvětlených, do kterých se pohodlně vejde člověk, a vzadu obří fotografie krásavice v bikinách. Doplňují ji desítky dámských lodiček, také zlatých a stříbrných.

Hlavní devizou představení je suverénní a mnohotvárná Věra Poláchová, dráždivá v sexyoblečku, umravňující se v sukni, s velkým výstřihem, ztělesněný duch v klášterním rouchu, zkrátka po každé jiná a skvěle zpívající.

Freudistická verze dle Lindy Keprtové zní, když se Athanaelovi kdysi nezdařil s krásnou Thais sex, umínil si, že ji udolá svým intelektem, lodičky mají zástupnou funkci.

Bylo to ojedinělé, zajímavé, velmi pěkné představení. Jiné než obvyklé italské. Je ho dobré vidět.

Otto Hejnic

CD 100 let trampingu

Tuláci, vandrovníci, junáci, skauti, divočí skauti, trampové (kdysi se psávalo trempové)... Z počátku česko-moravské hnutí inspirované Woodcraftem, které později opustilo pevné zásady Baden-Powelova skautského drilu a přijalo anglický název (tramp = mj. jít pěšky, plahočit se, tulák... atp.). První historicky doloženou českou trampskou akcí je výprava pražských trampů do Svatojánských proudů na Veliké řece (Vltavě) v roce 1916, kde byla v téže roce založena osada Ztracená naděje – Ztracenka. Na základě této informace je tedy letošní rok pro český trampingu rokem jubilejním.

A právě ke stému výročí vydal varnsdorský Jaroslav Kouba ve svém Homegrown-Clubu dvojdesku Jaroslava Melichara 100 let trampingu v českých

zemích 1916–2016. A protože Melichar je vášnivým sběratelem prastarých hudebních nahrávek, jeho vyprávění o trampingu je zaměřeno především na trampskou píseň v dobových nahrávkách. To ostatně sděluje podtitul – „Jak vznikala trampská písnička v českých zemích“. Na dvou audio nosičích je zařazeno 33 písní z let 1924 až 1945 s poučeným Melicharovým komentářem.

Tedy úhrnem lahůdka nejen pro fan-dy trampingu a volného tuláctví po Čechách a Moravě, ale i pro zájemce o neznámé stránky známého fenoménu a samozřejmě milovníky starodávných nahrávek dobré hudby. Abych čtenáře naladil, ocituji dvě věty z bookletu: „Použito originálních šelakových gramodesek na 78 otáček z fonotéky Jaroslava Melichara.“ a „Použit originální

dobový mechanický gramofon Columbia a elektrický 'retro' gramofon Treton". A když už jsme u bookletu – obsahuje cenné informace o autorech, interpretech, roku i původu nahrávek a několik dobových obálek.

První ryze trampskou píseň se sice Melicharovi, podobně jako badatelům

před ním, zjistit nepodařilo, ale v časové posloupnosti zachycuje její vývojové fáze. Od písní tuláckých a pochodových k melodiím z amerických westernů nebo songům ve své době proslulého amerického vokálního kvarteta The Revellers.

Trampské písničky psala celá plejáda českých autorů, mj. slavný Karel Hašler, Jarek Mottli, Karel Vacek, bratři Kordové nebo třeba trojice autorů Osvobozeného divadla Ježek-Voskovec-Werich (např. „Babička Mary“). Občas se přihodilo, že trampskou se stala i píseň, kterou její autor jako trampskou nezamýšlel. Nejznámějším příkladem toho je Vackova slavná píseň „Cikánka“, již trampové přijali za svou. Nejslavnější trampskou písní je

samozřejmě „Vlajka“, která se stala neoficiální trampskou hymnou. Na CD ji zpívá sám autor textu Jenda Korda s kamarády ze Settlers Clubu. Nejen skalním trampům zřejmě vstoupí slzy do očí u skladby „Odešel kamarád“. Jak se zpívá v jedné žertovné písni, zněla ve své době trampská píseň nejen u táboráků, ale také „...v kanceláři, v lese, v kostele...“ Svědčí o tom i anketa Český hit století, kam byly v roce 2000 vybrány tři trampské písně. Melicharovo 2CD je v jakémsi druhém plánu přehlídkou dnes již téměř neznámých pěveckých sborů z doby, kdy harmonicky dokonalý sborový zpěv byl v nahrávkách docílen i bez pomoci náročné techniky. Doporučuji rovněž porovnat kvalitu textů většiny trampských písní s výtvary současné nadprodukce populární hudby.

Kromě pozoruhodného výběru písní ve vzácných nahrávkách vtáhne do atmosféry předválečných let také zvuk produkovaný již zmíněným mechanickým gramofonem Columbia. Dvojici Melichar-Kouba se podařilo přivést na svět ojedinělý dokument značné výpovědní hodnoty. Domnívám se, že je vhodným učebním doplňkem pro školy, ve kterých se vyučuje hudební výchova.

Zájemci si mohou tuto unikátní hudební kompilaci pořídit ve knihkupectví DISK (Varnsdorf, Rumburk), v Městském informačním centru Městské knihovny Varnsdorf nebo přímo v Homegrown-Clubu (kam si můžete i napsat a požádat o zaslání poštou – email: homegrown-club@centrum.cz).

Milan Hrabal

Arabské číslice tu nechceme!!!

Bylo by to k smíchu, kdyby to nebylo k pláči. Chytré děti z Dětské televize Matýsek položily napajedelským občanům trochu záludnou anketní otázku: „Co říkáte tomu, že Evropská unie chce zavést do všech škol povinnou školní výuku arabských číslic?“ A tady je většina odpovědí:

No tož to by nemělo být teda. V žádném případě. Nesouhlasím!

To je blbost!

No tak je to holý nesmysl, protože arabsčinu nepotřebujem. Je to zbytečný, ať se děcka učí já francuštinu, angličtinu, němčinu. Arabsky? Nepotřebujem. Arabů máme dost.

Tý brďo! Tak abych řekl pravdu, tak zatím o téhle věci jsem neslyšel, protože se o to nijak nezajímám, abych se přiznal a ... co bych k tomu řekl ... těžko říct, je to takové zvláštní a v souvislosti s danou situací, která právě panuje, tak mi to přijde ... ne jakoby nesmyslné, ale takové ... hmm ... je to docela blbé, no. Nemám na to moc pozitivní názor, když to teď slyším.

To je blbost jak brom. Neexistuje. Su proti.

Je dobré vědět, být chytřejší, vzdělanější. No já bych to tam teda nepovažoval za důležité. (smích) Jsou i důležitější věci, které bych radši naučil děti.

Arabských číslic? Tož já nevím, já ... já bych nic cizího nezaváděla. Hm, tož ... číslice naše. Naše! Co si o tom myslím? No že už dost jako už ty Arabi a já nevím, ztadyma všichni už jako to jaksi přehánějí.

Občané ztadyma to skutečně jaksi už přehánějí – jen jediný z dotázaných se nedal nachytat:

No já myslím, že to není nic nového, protože arabské číslice používáme už několik století.

Ti ostatní by zřejmě dali přednost římským (nebo snad jakýmsi našim, českým?!) číslicím...

Není to žádná mystifikace, přísahám. Pokud nevěříte, stejnojmenný videozáznam na YouTube.cz má už víc než 180 000 zhlédnutí.

Jan Tichý

Fiktivní školy, které najdete v knihách

A je to zase tady. Poslednímu prázdninovému dni už doslova odzvonilo. Někteří z vás se možná na opětovné shledání se svou školní lavicí těšili, zřejmě se však (k velkému překvapení všech) najdou i tací, kteří se ráno probudili silně rozladění, otrávení nebo dokonce se záchvatem paniky. Třeba vás napadlo, jak báječné by bylo mít tu

možnost prodloužit si prázdniny alespoň o nějaký ten měsíc navíc. Možná je to s podivem, ale existují školy, kde by vás takové myšlenky ani nenapadly. Na výuku byste se nemuseli nutit, ba co víc, vítali byste každý další den a ráno vstávali plní nadšení a těšení se. Představuji vám pět fiktivních škol, které najdete (bohužel pouze) na stránkách knih.

Bradavice

Kdo by neznal školu čar a kouzel, kterou navštěvoval slavný Harry Potter, Albus Brumbál a další velikáni magického světa. Pokud se u vás objeví čarodějné sklony, měly by být Bradavice vaší první volbou. Naučíte se tu například efektivně máchat hůlkou, připravovat lektvary, vychovat kolonii tlustočervů a mnoho dalšího. Kromě učení budete sbírat body za své výkony nebo třeba mluvit s duchy, jimiž se to na hradě jen hemží. Škola je navíc přátelská ke zvířatům – na konvenčního psa ale zapomeňte, tady jsou populární spíš sovy a žáby. S Bradavicemi se setkáte v knižní sérii o Harry Potterovi, která má zatím sedm dílů. Napjatě očekávané osmé pokračování spisovatelky J. K. Rowlingové u nás vyjde již brzy.

Xaviérová škola pro nadanou mládež

Abyste mohli nastoupit do školy vedené samotným Xaviérem, v první řadě musíte být mutantem. Na první poslech nelichotivé označení ve skutečnosti vypovídá pouze o přítomnosti specifického genu, který vám umožňuje disponovat speciálními schopnostmi. Na této škole se především naučíte, jak tyto schopnosti kontrolovat a usměrňovat – některé sice mohou být skvělé, ale také nebezpečné či dokonce život ohrožující pro vás i vaše okolí. Velkou výhodou je, že se tady pravděpodobně nebudete cítit vyčlenění, jelikož všichni mutanti (známí také jako X-meni) jsou tak trochu vyloučení kolektivem

mainstreamové společnosti, která si povětšinou přeje jejich smrt. A to už je dobrý důvod, proč táhnout za jeden provaz. S Xaviérovou školou se seznámíte prostřednictvím komiksu X-men.

Škola noci

V této škole si přijdou na své milovníci upírů, tetování a atmosféry se třemi T (temná, tajemná a teen). Abyste se mohli stát studentem, musí Vás označit upír zvaný stopař. Asi není žádným překvapením, že pak se v upíra sami proměníte (v tom lepším případě, v horším při procesu přeměny zemřete a internátu pro upíry si příliš neužijete). Vyučujícími na této škole jsou kněžky a kněží noci, kteří vás naučí vše, co správný upír k životu potřebuje. Kromě dvanáctidílné knižní série vydala autorská dvojice ve složení P. C. Castová a Kristin Castová také čtyři doplňkové novely.

Univerzita výjimečných

Název prozrazuje, že elitáři se tu budou cítit jako doma. Studium na této univerzitě je ovšem více než vhodné i pro ty, kteří chtějí spasit celý svět – zachraňování totiž bude víc než třeba. Země se po Válce národů nachází v zoufalém stavu a v zájmu přežití zbytku lidské populace je nezbytné tento stav urychleně zlepšit. Zhostit se takto důležitého úkolu ovšem nemůže jen tak někdo – vybraní uchazeči se podrobí velmi náročnému čtyřfázovému testování, ve kterém tentokrát nebude hrát roli žádné magické či jiné nadpřirozené nadání, ale skutečné vědomosti,

znalosti a povahové rysy testovaných. Zkoušky jsou tak důkladné, že jejich popis vystačí na děj celé knihy. Na první zvonění si tedy budeme muset počkat až do druhého dílu. Kniha od Joelle Charbonneau patří mezi očekávané fantasy novinky letošního léta.

Jezdecká akademie

Chodit do školy, kde je celodenní náplní péče o koně a jízda na nich, je jistě splněným snem každé mladé slečny (a co si budeme povídat, možná i nejedné studující či už dokonce pracující dospěláčky). Náplní studia je především

příprava koní na drezúry, skokové závody, westernové ježdění a zlepšování vlastních jezdeckých a chovatelských dovedností. Podobná akademie by se mohla nacházet přímo za rohem vašeho bydliště a k jejímu úspěšnému absolvování nebudete potřebovat žádné nadpřirozené schopnosti. Pokud nejste alergičtí na koňskou srst a seno, pak vám ve studiu nemůže zabránit snad vůbec nic. Lauren Brooke zvládne napsat zhruba jeden díl do roka, zatím nejnovější a v pořadí už pátou knihu přidala do své sbírky letos.

Monika Pospíšilová

Poprask na laguně

Slavnou komedii Carla Goldoniho Poprask na laguně v Divadle F. X. Šaldy v Liberci připravoval Ivan Rajmont, ale režíroval ji už jeho scénograf Martin Černý. Hru přesunul do 50. let, postavil dva italské patrové domky, pod nimi dva stoly s židlemi, členitý prostor, ve kterém jednotlivé postavy komunikují, tedy perou se, hádají, proklínají a milují se, všechno dohromady a ve zběsilem rytmu.

Nápadník Toffolo, Jakub Albrecht, je odbytý podvodník, ale ženské z protějščího baráku tvrdí, že uspěl, jde si stěžovat samotnému Komisaři. Patron Toni, Jaromír Tlalka, vozí na starém kole pizzu. Paní Pasqua, Jana Hejret Vojtková, jde obejmout, nebo zatahat za vlasy Paní Liberu, Markétu Tallerovou, dvě matky hájí každou píď nedotknutelnosti své rodiny. Lucietta, Karolína

Baranová, razantně vyhazuje z domu věci svého milého, ale hodit dolů moderní radiopřijímač si rozmyslí. Žárlivec Titta – Nane, Michal Maléř, který se vrátil z moře, jí vyhrožuje. Patron Fortunato, Martin Polách, drmolí, že mu není rozumět, ale čím dál víc hlasitěji. Komisař, Jakub Kabeš, a Isidoro, Tomáš Impseil, se marně snaží vyšetřit kauzu. Zkouší to s ním domluvit Patron Vincenzo, Ladislav Dušek. Beppo, Tomáš Váhala, chce své místo na slunci. Dcery, Michaela Foitová a Jana Stránská, srdnatě bojují za svoji rodinu, ale chtějí se hlavně vdát. Rybáři a námořníci mají strach z vrchnosti, ale ti nahore se marně snaží udržet aspoň zdání pořádku.

Hraje se na plný kontakt, převažují dotyky, je to Itálie na druhou, ale pod střety je cítit sounáležitost.

Carlo Goldoni (1707 až 1793) napsal přes 200 her, mimo jiné Sluhu dvou pánů, Mirandolinu, Lháře a Vějíř, jako první v Itálii zavedl v komediích pevný scénář. Původním povoláním byl právník. Bere svět takový, jak ho poznal. Dovede přesně pojmenovat drobné radosti a strasti, má lháře a podvodníčky rád. Proto se stále na divadelní prkna vrací.

Premiéra v Divadle F. X. Šaldy byla 29. ledna 2016, lístek jsem sehnal na druhý balkon 9. června 2016.

Otto Hejnic

Vychází desáté číslo Kalmanachu, možná poslední

V pondělí 3. října se v Krajské vědecké knihovně v Liberci uskutečnilo představení desátého Kalmanachu 2016/2017.

V Kalmanachu se editoři, stejně jako v předchozích číslech, věnují česko-německým vztahům. V úvodní stati se Uwe Kahl rozkrývá Poklady českého původu v knihovně Christiana Weiseho v Žitavě. Tématem českého a německého soužití se zabývají také Marek Sekyra a Otokar Simm, kteří přinášejí ukázky z tvorby německých předválečných spisovatelů (Lužické květy – Tři autoři z chystané antologie) a do česko-německých vztahů patří i překlady dvou kratších próz „básníka Jizerských hor“, po válce vyhnaného, Gustava Leutelta.

Hlavní materiál celého Kalmanachu 2016/2017 je věnován básnířce a malířce Haně Fouskové, která podlehla na konci roku 2015 rakovině. Jde o shrnutí vzpomínek, rozhovorů a recenzí na její výstavy a knihy. (Po horách chodí démoni / a lákají mě k sobě) Další rozsáhlý materiál připomíná kulaté výročí katastrofy na Bílé Desné (Sto let starý příběh protržené přehrady).

Víc než polovinu nejnovějšího sborníku zabírá literární tvorba prozaiků, překladatelů a básníků. Za zmínku stojí dva kriminální příběhy Štěpána Kučery (V království Urubů) a kapitola Praha nepatříčná divadelní novely Nářky

starého herce Milana Exnera. Zajímavý pohled na literární a výtvarnou tvorbu přináší korespondence Josefa Krále se slavným švédským spisovatelem slovenského původu Vladimírem Oravským, nepřehlédnutelná je také reportáž Marka Řeháčka ze zimních návštěv Rujány a další materiály. Jako každé číslo přináší i desátý Kalmanach 2016/2017 rubriku Představujeme výtvarníka. Tentokrát jím je grafik, malíř a vydavatel Roman Karpaš, který všech deset dosavadních čísel zpracoval, včetně obálek, graficky.

Přestože sborníky vycházejí za podpory nejrůznějších institucí (Kalmanach 2016/2017: Česko-německý fond budoucnosti, město Liberec, Nadace pro záchranu a obnovu Jizerských hor, Nadace Preciosa, zástita hejtmana Libereckého kraje Martina Půty), je velmi pravděpodobné, že dalšího pokračování se již čtenáři nedočkají.

„Je stále obtížnější sehnat na vydání peníze Kalmanachu tak, aby autoři mohli dostat alespoň minimální honoráře. Žebřání, i neustále se měnící a složitější způsoby podávání žádostí, je nejen unavující, ale také ponižující. Tam kde dříve stačil jeden list papíru, dnes aby byl žádající skoro odborníkem na IT. Nicméně jak se říká, nikdy neříkej nikdy,“ uvedl Luboš Příhoda, končící předseda Kruhu autorů Liberecka.

Luboš Příhoda a Jan Šebelka
editoři Kalmanachu

Knihovní **KAVÁRNA**

Rádi bychom Vás pozvali do nově otevřené kavárny, kde na Vás čekají domácí limonády, freshe, sendviče, panini, žitné chleby s domácími pomazánkami, výborné koláče, některé z nich i bezlepkové nebo raw, krémové polévky a saláty.
V průběhu října budeme nabídku rozšiřovat i o teplé pokrmy.

Ke každé kávě dostanete zdarma cantuccini a skleničku filtrované vody.

Zaplatit u nás můžete i stravenkami a připravujeme SMS platbu pomocí Jizerské Koruny.

<https://www.facebook.com/knihovnikavarna>

<https://www.instagram.com/knihovnikavarna>

Krajská vědecká knihovna v Liberci (KVK)

e-mail: library@kvkli.cz

www.kvkli.cz

Kruh autorů Liberecka (KAL)

e-mail: sekysra@kvkli.cz

http://www.kruhautoruliberecka.cz/

ISSN 1214 - 2751

Bibliothek Liberec
Knihovna Liberec
Library Liberec

Vedle vrcholků krkonošských a jizerských objevila se v Čechách
Mnozí odvážlivci, když se octli na počátku velikolepého měsíce června
V zámku bylo práce a běhu o překot. *Blázniviny se rozsévají*
Pamatuji to jako dnes, ač od té doby uplynula třetina století.
Sem, knihomilče, knihu zvláštní ždáš-li mítí!
Who's there? Stanu se menším a ještě menším, až budu nejmenším na celém světě. Nothing is there.
Die Welt ist alles, was da ist.
A me, mamó, adarig džav, so me tuke adaj mukha.